45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 99 Կ. ՊՈԼԻՍ 16/29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 II ՀԷՄԱՁԻՒԼ ԷՎԷԼ 1319—16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաւսէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

مطبعهٔ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره مخصوصه

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՆ(*)

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Է.
ՆՈՂԷՐՆԵՐԸ

ԵՐԵՔ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մանչուկի վախտուներորդ թուով հարցուցած ու ուղղած էինք Թերթիս խմբագրութեան, թէ «բարեկամական նուէր մը Ի՞րբ և ինչպէս տալու է անձի մը»։ իսկ նա, այսինքն խմբագրութիւնը, մտածելով որ մասնագէտ մը միայն կարող է օգտակարապէս պատասխանել որ և է հարցման, զայն ուղղորութեան յանձնելու ապին բարեհաճութիւնը ունեցած էր։ Գոհ եմ ձեր հեռագրքրութենէն, զի անիկա է զօրաւոր խթան յառաջադիմութեան և բարենպատակ ձեռնարկներու, ու թէպէտ քիչ մը ուշ՝ սակայն իր բաղմակողմանի ձեւերով մանրամասնօրէն մտնելու արժանի կենցաղագիտական այս խնդիրը նաև ձեռք կ'առնեմ պարզելու համար ձեզ և ձեզի նման անով զբաղողներուն։ Տեսէք ուրեմն թէ ի՞նչ կ'ըսէ Ֆրանսական հանրածանօթ առած մը.

«Փոքր նուէրները կը պահպանեն բարեկամութիւնը։» Ահա ճշմարիտ խօսք մը՝ որուն դէմ բողոքել կատարեալ անմտութիւն է, քանի որ գործնականին մէջ տեսնուած են անոր մատուցած օգտակար ծառայութիւնները։ Բանի՞ քանի անգամներ տեսնուած է թէ յարմար ժամանակին տրուած նուէր մը արգիլելու պատճառ եղած է խըզում մը, ջնջած՝ տնաճութիւն և վերատաստատած՝ թեթեւօրէն խախտած բարեկամութիւն մը։

Արդ, նուէրները, անհրաժեշտ են և մանաւանդ ընտանիքի մը ծոցին մէջ՝ ուր միշտ տիրալիր յարաբերութիւններու անվթար պահպանման միջոցներ կը խորհուին։ Այս նկատմամբ մեր ունեցած համակրութիւնն ու նրբահոգածութիւնները կրնանք ցոյց տալ գլխաւորապէս իր ծննդեան կամ ամուսնութեան տարեդարձի օրը, ամէն կարգի երջանիկ պատահարներու առն ու մասնաւորապէս կրօնական հանդէսներու օրեր։

Այն միակ օրէնքը՝ որուն պէտք է հպատակիլ նուէրներու դլխուն մէջ, սա է թէ՝ պէտք է փոխադարձ կարողութեանց հաստատ ըլլան անոնք։ Այսպէս հարուստ մը հարուստի մը պէտք է ծանրագին բան մը նուիրէ, մինչակ դասակարգի անձնաւորութիւններ իրարու տունկ մը, փունջեր կամ ծաղիկներ, իսկ աղքատներն գործածելի առանին կարասիներ։ Ասոր հակառակը կենցաղագիտական սիալ մը, պարզապէս զեղխութիւն կամ չտայլութիւն մըն է։

Միւնոյն տարիքը ունեցող նոյնասեռ և նոյն դիրքի տէր ծանօթ անձնաւորութիւններու միջև ընծաներ կը փոխանակուին Ծնունդին և Ամանորին։

Մեծերը կը նուիրեն փոքրերուն, որ փոխադարձաբար մինչև իրենց չափահասութեան տարիքը իրաւունք չունին բան մը ընծայելու։

Ծնողքի մը իր մանր զաւակաց տալիք նուէրներն աւելորդ է ըսել թէ կը բաղկանան խաղալիք, շաքարեղէններէ, դիրքերէ, փոքր զդեսաներէ, զատկական հաւկիթներէ, և այլն։

Ամուրի մը, որ միշտ կ'ընդունուի բարեկամի մը տունը, այս վերջնոյն ընտանիքին կը ղրկէ գիրք մը, ծաղիկներ կամ շաքարեղէն։ Գիրքը պէտք է բարոյական պարունակութիւն մը ունենայ և ըլլայ պարզօրէն թղթակազմ. կամ հաղուագիւտօրէն փառակազմ, ծաղիկներու տեղ երբեմն կրնայ նուիրուիլ տարաշխարհիկ առնկերու խուրձ մը, իսկ հաւկիթները կամ շաքարեղէնները միշտ ու միշտ անհրաժեշտ է արմէ քաւոր տուփերու մէջ դնել։

Ամուսնացեալ զաւակներ և հարսներ տարեդարձին կամ Զատկին իրենք անձամբ երթալու են մնտուելու իրենց նուէրներն ծնողաց տունները, վասն զի ծնողքը երբէք չէ կարող զաւկին տոքը ղրկել նուէրը։

Մինչև ցարդ այնպէս կը կարծուէր թէ կին մը չի կրնար այրերուն նուէր ընել, և սակայն տասն տարիներէ ի վեր Ֆրանսայի մէջ հաստատուած Ֆըրանքօ-ամերիկեան գործաւորական միութիւնը վերջերս ձեռնարկեց բարեփոխել այս սնոտի կանոնը ի նպաստ տաքտանական սովորութեանց՝ որ կը թոյլատրեն նոյն իսկ դեռատես աղջիկներուն մեծագին կամ պարզ նուէրներ —օրինակ ասեղ, մատանի, հմայեակ (համայիլ)—ընել ամուսնութեան նախընթաց իրիկունը իրենց նշանածներուն։

Երբ երիտասարդ մը և երիտասարդուհի մը պաշտօնական հրաւիրագրով իմացնեն իրենց մերձաւոր ամուսնութիւնը, այն տեսն բարեկամներն ու ազգականներն կը պատրաստուին յարմարագոյն նուէրներ ընել անոնց. այս նուէրք կրնան ըլլալ արծաթեայ կամ ոսկեայ գեղարուեստական անօթ մը, զոհարեղէններ, կարասի, գորգ, նըրբակերտ կտորներ, սեղանի սպաս, հայելի... ևն.։

Փոխանակ ասոնց կարելի է նաև դրամ նուիրել երբ տեսնուի թէ երիտասարդ ամուլ աւելի դրամի պէտք ունին քան թէ ուրիշ տարկանոներու։ Անգլիոյ մէջ սովորութիւն կայ այս օրինակ պարագաներու մէջ սեղանաւորի կամ դրամատան մը վրայ քաշուած չէք մը ղրկել նորապսակներուն որք տարբեր ազգականներէ կ'ստանան նաև թանկագին արժէքներ սիրուն պատճառներու մէջ ամփոփուած։ Բանիներ այսպիսով ահագին դրամօժիտներու տէր եղած են իրենց ամուսնութեան օրն իսկ։

Եթէ վաճառատունէ գնուած առարկայ մըն է որ կը ղրկէք նուէր, մի մոռնաք վերցնելու անոր վրայէն գինը, և թէ որ կարելի է փոխեցէք նաև անոր պատատն աւելի նոր թուղթով մը ու մաքուր չուանով։

Այն պարագային երբ ընծայատու մը ինքն անձամբ կը բերէ նուէրը, հարկ է անմիջապէս բանալ զայն, գնահատումով դիտել և յօժարութիւն շնորհակալութիւն յայտնել, վասն զի բերուած նուէրին աւելի զոհունակութեան արտայայտութիւնն է որ յաճախ կ'ուրախացնէ նուիրատուն։

Մեր լուսանկարները մի միայն այն անձերուն նուէր տալու է որ դիտնք թէ ներմակաց կը փափաքին անոր, բայց իրենց տարիքին ու դիրքին փոքրութեան պատճառաւ չեն համարձակիր ուղղու։ Մենք բարձր անձնաւորութիւններու կրնանք տալ, երբ իրենք պահանջեն։

Բարեկամ մը կամ օտար մը, որուն հետ յարաբերութեան մէջ ենք ամէն օր, կրնայ մենք ուզել մեր լուսանկարը։ Հանդիսական տալու է ինքդրուածը և փոխադարձաբար պահանջելու է իրմէն, ըսելով իրեն թէ մեծ հաճոյք պիտի զգանք զինքը տեսնելով մեր ալբոմի լուսանկարներու շարքին մէջ։

Լոկ ընտանեկան լուսանկարները չրջանակներու մէջ կը դրուին ու կը կախուին, ուստի օրէնք չէ դուրէն լուսանկարներով զարդարել սենեակի մը պատերը։ Վ. Ն. Ա.

(*) Անձնական կարեւոր գործերու զբաղած ըլլալով՝ մէկ երկու չաբաթէ ի վեր սիրալուած էինք դադրեցնել մեր կիներու յատուկ այս յօդուածները։ Այսուհետեւ պիտի չարունակենք դրել ըստ առաջնոյն ամէն հինգշաբթի։ Վ. Ա.

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԱՐԵԳԱԿՆԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՅԼԱԾՈՒ

Բանանք մեր երեւակայութեան դուռները ու սկսինք դիտել. ճամբորդութիւն մը պիտի ընենք և պիտի այցելենք արեգակնային դրութեան վերաբերող մոլորակները։ Այս ճամբորդութեան միջոցին ահագին հեռաւորութիւններ պիտի կարենք, անցնենք. այդ հեռաւորութիւններէն ամէնէն փոքրը մօտաւորապէս 36,000,000 մղոն է, և երկայնը 2,000,000,000 մղոնը կ'անցնի թերեւս. ինչպիսի՞ սոսկալի թիւեր, այնպէս չէ՞. բայց երբէք մի՛ վհատիք ըսելով թէ այդչափ երկար ճամբորդութիւնները ընելու համար երկաթուղի, պաչար, ժամանակ չունինք, չէ՛, սիրելիներս, երբէք մտքերնուդ մի՛ անցընէք թէ ձեզ պիտի տանիմ կրնցնել անտէն, անտահման անջրպետին ծոցը. մեր երեւակայութիւնը ամէն բան է մեզի համար. անիկա մէկ քանի վայրկեաններու մէջ մեկ աչխարհէն միւսը կը փոխադրէ մեզ անսահման ճամբայ մը կտրելով։

Ուրեմն ճամբայ ելլենք։ Ահա՛ սիրունիկ, փոքր, պայծառ ու ջերմին աչխարհ մը. Փայլածուն է ասիկա։ Փայլածուն արեւին մօտը գտնուող մոլորակն է, իր հեռաւորութիւնն է միջին հաշուով 36,000,000 մղոն, կամ մօտաւորապէս 59,600,000 քիլոմէթր։ Ասոր ծիրը (orbite) երկրին ծիրին ներքին կողմը կ'իյնայ, ուստի անիկա երբեմն մեր և արեւին մէջտեղը կը կենայ և երբեմն ալ արեւին միւս կողմը։ Ասկէ առաջ կու գան լուսինին կամ փոփոխութիւններուն նման երեւոյթներ (phase), այսինքն լրում և նորադում։ Երբ Փայլածուն մեր երկրին և արեւին մէջտեղը կը գտնուի, զանիկա չենք կրնար տեսնել, որովհետեւ այս պարագային մէջ անոր լուսաւոր կիսագունտը (hémisphère) արեւին դարձած է և մութ կիսագունտը մեզի։ Փայլածուն ալ միւս մոլորակներուն և լուսինին պէս կը փայլի իր արեւէն ընդունած լոյսովը՝ զոր կը ցոլացնէ ընդարձակ միջոցին մէջ։ Երբ արեւին հետ թեթեւ անկիւն մը կը ձեւացնի, իր մութ կիսագունտը քիչ մը լուսաւոր կը տեսնուի և խոտ նուրբ մահիկ մը կը գծագրուի հեռադիտակին մէջ։ Ձենք կրնար Փայլածուն կատարելապէս կլոր տեսնել և անոր ամէն մասերը քննել, որովհետեւ այն ատեն՝ ուր ամբողջովին պիտի ցուցնէր մեզի իր լուսաւորուած կիսագունտը, կը գտնուի եռեւի կողմը արեւին՝ որ զանի կը խաւարեցնէ և կը ծածկէ մեր աչքերէն։ Անիկա ընդհանրապէս լուսաւոր մահիկի մը ձեւով կը ներկայանայ զանի դիտողներուն։

Փայլածուն արեւին չատ մօտիկը կը գտնուի և անոր սատիկ լոյսովը ողողուած է, ասոր համար զանիկա կրնանք տեսնել աչքով՝ մի միայն առաւօտուն արշալոյսի ատեն և իրիկունը վերջալոյսի ատեն. առաջին պարագային արեւելեան հորիզոնին վրայ, երեկոյեան՝ արեւմտեան հորիզոնին վրայ, և կամ ցերեկին ու ամէն ատեն կրնանք տեսնել զանի ատեղագիտական չէնքերու մէջ։

Բաղդատում մը դնելուն կերպով կը ցուցնէ թէ Փայլածուն արեգակնային դրութեան վերաբերող մեծ մոլորակներուն ամէնէն փոքրիկն է։ Մաւալով 18 անգամ փոքր է մեր երկրէն. իր տրամագիծը երկրին տրամագիծին մէկ երրորդին կը հաւասարի. կամ 373ը ամբէս կը համեմատի 1000ին, ինչպէս Փայլածուի տրամագիծը երկրի տրամագիծին, այսինքն՝ 4753 քիլ. կամ 3000 մղոն է, ատկէ կը հետեւի թէ իր չրջագիծը 14,924 քիլ. է։ Այս հաշիւը գտնելը պարզ բան մըն է։ Երբ գտնուի մը տրամագիծը յայտնի ըլլայ, անոր չրջագիծը գտնելու համար պէտք է 3,15ով բազմապատկել տրամագիծը. այսպէս 4753×3,15=14971,95, բայց որովհետեւ բազմապատկիչ թիւերնիս բուն 3,15 չէ, այլ 3,1415,926 ճիշդ հաշիւը կ'ըլլայ 14924։

Պտնութիւնները կը ցուցնեն թէ Փայլածուի հոդը անհարթ է, և անոր վրայ մեծ խորտ ու փորուածներ կան։ Արդարեւ ատուերի և լոյսի բաժանումի գիծին ատամնաձեւ կտրուած քիները կը ցուցնեն թէ հոն կան բարձր լեռներ որ արեւին լոյսը կ'ընդհատեն, և հովիտներ՝ որ մոլորակին հոդին լուսաւոր մասին սահմաններուն վրայ կ'անցնին։ Այսպէս ուրեմն Փայլածու լեռներ ալ ունի։ Փայլածու չրջապատուած է ատուար մթնոլորտով մը՝ որուն մէջ կը ծածանին ջրային խիտ չղջիներ. ի՞նչ որ ալ ըլլայ, Փայլածուն քննելը դիւրին չէ, սակայն որչափ որ կրնանք դատել իր երեւոյթէն, մերինէն աւելի խիտ մթնոլորտ մը ունի։

Արեւէն ամէնէն աւելի չատ լոյս և ջերմութիւն ընդունող մոլորակը Փայլածուն է, որ արեւին չուրջը կը դառնայ 88 օրի մէջ. ուրեմն մեր երեք ամիսները անոր մէկ տարիէն աւելի կ'արժեն։ Եթէ Փայլածուի մէջէ դիտենք արեւը, մեր երկրին մէջ տեսնուածէն 10 անգամ աւելի մեծ սկաւառակով (disque) մը պիտի տեսնենք, որ հրավառ կերպով կը փայլի անոր երկինքին մէջ՝ սոսկալի լոյս և ջերմութիւն տալով։ Սակայն երբեմն ալ այդ սկաւառակին մեծութիւնը մեր երկրէն տեսնուածին միայն չորս անգամը աւելի մեծ կ'երեւայ, ինչ որ դեռ մեծ է. այս փոփոխութեան պատճառը անոր՝ իր ծիրին մէջ արեւէն հեռանալը և մօտենալն է։

Այս գունտը մեր երկրէն 15 անգամ նուազ կը կշռէ կամ մօտաւորապէս 392 վեցիլիոն. ասկէ կը հետեւի որ զանի կազմող նիւթերու խտութիւնը մեր երկիրը կազմող նիւթերու խտութենէն 1/6 աւելի է միջին հաշիւով. որովհետեւ հոն ալ դոյացութիւններու մէջ տարբերութիւններ կան. իր մակերեսին վրայ ծանրութիւնը այս դեղինին կէսն է դրեթէ, այսինքն՝ այն բանը որ հոս մէկ քիլօկրամ կը կշռէ, հոն պիտի կշռէ 439 կրամ։ Ծանրութեան այս տարբերութենէն կը տեսնուի որ փիղին, գետաձիին (hippopotame), պակաժանին (mastodonte) կամ մամութի պէս դանդաղաքայլ և վիթխարի կենդանիներ այս փոքր աչխարհին վրայ պիտի կրնային ունենալ վիթին և սկիւռին թեթեւութիւնը։

Գալով այս աչխարհին վրայ ապրելու պայմաններուն, անոնք չատ տարբեր են երկրի վրայ գտնուող կեանքի պայմաններէն։ Բառեխատեսութիւնը հոն չատ բարձր է հակառակ Փայլածուի մթնոլորտին մէջ գտնուող ամպերուն. ասոր պատճառը, ինչպէս ըսինք, անոր՝ արեւին խիտ մօտ գտնուելն է։ Մթնոլորտը՝ ինչպէս տեսանք արդէն, չատ փոքր է, և այն գաւառները որ զանի կը չամնին, փոքր տարածութիւն մը ունին բնականաբար։ Արարածները և իրերը կազմող նիւթերը մերիններէն աւելի խիտ են. ծանրութիւնը այս դեղինին կէսն է, ասոնք արդէն մեր երկրէն հետ մեծ տարբերութիւններ են։

Բայց ինչ որ աւելի մեծ տարբերութիւն մը կը դնէ այս երկու աչխարհներուն միջև, սա իրողութիւնն է թէ՝ Փայլածուն կը դառնայ արեւին չուրջը, միշտ միեւնոյն երեսը դարձնելով անոր, ինչպէս նաև լուսինը միշտ միեւնոյն երեսը կը դարձնէ մեզի։ Այսպէս ուրեմն Փայլածու ունի յաւէտ լուսաւոր կիսագունդ մը և յաւէտ մութ ուրիշ կիսագունդ մը. ասոր պատճառը, անոր՝ իր առանցքին վրայ թաւալելու տեւողութեան՝ արեւին չուրջը կատարած չրջանին տեւողութեան հաւասար ըլլալն է։ Ասիկա դիտած է առաջին անգամ 1889ին Շիապարէլլի խանգի նշանաւոր աստեղագէտը։ Մէկ կողմը յաւիտեան ցերեկ, միւս կողմը յաւիտեան գիշեր։

Անաւասիկ ուրեմն աչխարհ մը ուր ոչ ցերեկ կայ ոչ գիշեր, ոչ ժամ, ոչ ամիս ոչ տարի... հոն կը չափին ժամանակը, հոն կը ծերանան, հոն կը մեռնին... ո՞վ գիտէ. Արարչութեան պէսպիսութիւնները անհուն են։

ԱՇՈՏ Ց. ՊԱՀՊԱՀԵԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷՍ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իմ սիրական գիւղիս բնական մէկ տեսարանին հանդէպ ուած սէրս տարփանքի, պաշտամունքի պէս բան մըն էր դարձած որ ամիսներով, տարիներով սիրտս կը կրծէր իր կարօտովը պամաշուռ։ Ու սրտիս մէջ դեռ ահնեղծ քանդակուած մնացած են այն գուրգուրալի, աղուոր նկարները, իրենց կենդանի գոյներով, անթառամ կանանչ չրջանակի մը մէջ։

Ուխտաւորութեան երթալու պէս, արձակուրդի օրերուս՝ գիւերթիկ վարժարանի խիստ կարգապահութեան տակ ընկճուած, աշխատութենց տաղտուկներէն հալած, մաչած հոգիս կը ասնէի ասէպ յանել այն ամայի բարձունքներուն վրայ յատրանալու, նոր կեանք մը ծծելու հեռաւոր անտառներէն, պուրակներէն փչող հոգեպարար, կենսատու զեփիւռէն։

Անդամ մը, առտուան դէմ, մութին շտապած էի գիւղէն քառորդ ժամ հեռու գտնուող լերան այն կատարին վրայ երթալով լնութիւնը վայելել իմ մանաւոր հայեցակէտս։ Տակաւին լռութիւնը չէր խզուած ու լուսինը՝ ատուերը գերյագեցուցած՝ իր գեղնորակ լոյսին հմայքները կը ծածանէր մթնոլորտին մէջ, վարը՝ լեռներուն ճեղքուածքին մէջեւ կաս կարմիր փռուած Սամարիային անխիրա ջուրերուն մէջ կարծես լուսինկան հին ժամանակներու դիցանոյշն է որ եկեր իր գիւերային լոգանքները կ'ընէ գողունի ու դէմս՝ սեպաձեւ, գորշ լեռները հոլէն օրօրուող սաղարթախիտ, մթամաքոյ ծառերուն տակ կը խոկան լուռ ու մունջ։

Հեռուն, չա՜ռ հեռուն, հաղիւ նշմարուող լերան գագաթէն լուսնկէն շառաւիղներ, հեղհեղուք կ'երկարաձգին, կը յառաջանան ու այդ բոցերուն մէջէն, քիչ յետոյ նորաձագ արեւը՝ հորիզոնը պատռող բարձրաբերձ լերան կատարէն համակ իր ահաւոր շքեղութեամբը վառած կը պանծայ, երկար ճաճանչները յորդ, փղփղուն կը պսակային լեռներուն մութ կուշտերուն վրայ, արշալոյսի սարսռալով մը խռովկով զանոնք։

Գիւղակը անդին, լերան ստորոտը, կամաց կամաց կը սթափի իր խոր քունէն ու եկեղեցին կոչնակը տխուր կը թրթռար—մեռելոց էր այն օրը—ու թուխերուն մէջ պահուրտած թաղնիներն ալ սկսան իրենց զարթօնքը երգել, ծառերուն ներդաշնակ սոսափիւնին ընկերացած։ Ու լեռներէն մչուշէ շղարշեայ կտորներ, բզկտած պատանքի ծուէններ, վեր կը բարձրանային, դանդաղ վերելքով մը, ու իրենց անրջանքի տատանումներուն մէջ հեղհեղուք կը գոլորշիանային, կը հալէին։ Հիմա դաշտերը՝ մթագնող կանանչ թաւիշնին սիսեռ՝ ցողաթաւիշ՝ պսպղուն կը կայծկլտան, քիչ մը անդին, գեղին ոսքերուն տակ տարածուած քառակուսի ցորենի արտերը, ոսկեփոշի ծովերու նման ալեկոծած կը թաւալին աջ ու ձախ, աւելի հեռուն նորէն լեռներու անվերջ, դեղադեղ շարքը կ'երկարաձգի, հսկայ պատուարի մը նման։

Որչափ կը յուզուի հոգին այս զմայլելի, թովիչ տեսարանին առջեւ և կարծես անկեւոյթ, փեսուրէ թեթեւ ձեռք մը կոչ դայ սրտիդ վրայ ծանրացող սեւ քօղը մէկդի կ'ընէ ու հոգիդ իր թեւերով կը թրթռայ, երեւակայութիւնդ իր թեւերով կը հասնի երաղանքի քաղցր անդաստաններուն մէջ մոլորած, կորսուած, դէպ բերդ պարագային արեւմտեան հորիզոնին վրայ, և կամ ցերեկին ու ամէն ատեն կրնանք տեսնել զանի ատեղագիտական չէնքերու մէջ։

Բաղդատում մը դնելուն կերպով կը ցուցնէ թէ Փայլածուն արեգակնային դրութեան վերաբերող մեծ մոլորակներուն ամէնէն փոքրիկն է։ Մաւալով 18 անգամ փոքր է մեր երկրէն. իր տրամագիծը երկրին տրամագիծին մէկ երրորդին կը հաւասարի. կամ 373ը ամբէս կը համեմատի 1000ին, ինչպէս Փայլածուի տրամագիծը երկրի տրամագիծին, այսինքն՝ 4753 քիլ. կամ 3000 մղոն է, ատկէ կը հետեւի թէ իր չրջագիծը 14,924 քիլ. է։ Այս հաշիւը գտնելը պարզ բան մըն է։ Երբ գտնուի մը տրամագիծը յայտնի ըլլայ, անոր չրջագիծը գտնելու համար պէտք է 3,15ով բազմապատկել տրամագիծը. այսպէս 4753×3,15=14971,95, բայց որովհետեւ բազմապատկիչ թիւերնիս բուն 3,15 չէ, այլ 3,1415,926 ճիշդ հաշիւը կ'ըլլայ 14924։

Պտնութիւնները կը ցուցնեն թէ Փայլածուի հոդը անհարթ է, և անոր վրայ մեծ խորտ ու փորուածներ կան։ Արդարեւ ատուերի և լոյսի բաժանումի գիծին ատամնաձեւ կտրուած քիները կը ցուցնեն թէ հոն կան բարձր լեռներ որ արեւին լոյսը կ'ընդհատեն, և հովիտներ՝ որ մոլորակին հոդին լուսաւոր մասին սահմաններուն վրայ կ'անցնին։ Այսպէս ուրեմն Փայլածու լեռներ ալ ունի։ Փայլածու չրջապատուած է ատուար մթնոլորտով մը՝ որուն մէջ կը ծածանին ջրային խիտ չղջիներ. ի՞նչ որ ալ ըլլայ, Փայլածուն քննելը դիւրին չէ, սակայն որչափ որ կրնանք դատել իր երեւոյթէն, մերինէն աւելի խիտ մթնոլորտ մը ունի։

Արեւէն ամէնէն աւելի չատ լոյս և ջերմութիւն ընդունող մոլորակը Փայլածուն է, որ արեւին չուրջը կը դառնայ 88 օրի մէջ. ուրեմն մեր երեք ամիսները անոր մէկ տարիէն աւելի կ'արժեն։ Եթէ Փայլածուի մէջէ դիտենք արեւը, մեր երկրին մէջ տեսնուածէն 10 անգամ աւելի մեծ սկաւառակով (disque) մը պիտի տեսնենք, որ հրավառ կերպով կը փայլի անոր երկինքին մէջ՝ սոսկալի լոյս և ջերմութիւն տալով։ Սակայն երբեմն ալ այդ սկաւառակին մեծութիւնը մեր երկրէն տեսնուածին միայն չորս անգամը աւելի մեծ կ'երեւայ, ինչ որ դեռ մեծ է. այս փոփոխութեան պատճառը անոր՝ իր ծիրին մէջ արեւէն հեռանալը և մօտենալն է։

Այս գունտը մեր երկրէն 15 անգամ նուազ կը կշռէ կամ մօտաւորապէս 392 վեցիլիոն. ասկէ կը հետեւի որ զանի

Բայլերս ուղղեցի դարն ի վար դէպի մեռելական այն դաշտը ուր մատղած էի երթալ։

Ո՜հ, եռ ալ հոն սիրելի հոգակոյտ մը ունէի լալու, մայրիկս մոռցուած գերեզմանը, բայց աչքերս արդէն արցունքով լեցուած էին, ծունկերս կորտած, ինչպէ՞ս պիտի կրնայի մինչեւ հոն, վարը, այն հսկայ կաղնիին ներքեւ երթալով քահանային օրհնել տալ ու ծունկ մը ազօթք մրմնջելով կաթիլ մը արցունքով օծել զայն...։ Ո՜հ երբէք չպիտի կրնայի այն օրուան մէջ ու կը փախչէի առանց ետեւս նայելու, մինչեւ հոգիս խորը մառուան սարսուռը զգալով։

...Նորէն գիւղ դարձայ ու վերը սարահարթին վրայ գիւղին երիտասարդները միշտ կը պարէին նուագարանին հմայքին տակ խօլ, մոլեգին։

Ինչ դառն հեգնութիւն։

ՄԱՆՈՒԿ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

ԵՐԵՒԵԼԻ ՀԱՄԲՈՒՐՆԵՐ

Կնոջ մը համբոյրն էր որ ոտքի տուաւ Պալերու՝ իրենց տարին ցուցամաքը համբուրել տալու դրութիւնը հաստատել։ Մինչեւ տասնեւութերորդ դարու վախճանը երկու սեռէ ուխտաւորներ՝ սովորաբար Պալին ձեռքը կը համբուրէին. սակայն, ամէնէն աւելի յանդուգն ուխտաւոր մը, անշուշտ կին, իրեն կարկառուած աջը համբուրած միջոցին սաստիկ մը սեղմեց։ Աստոր վրայ Պալը այս կարգի աղտեղի բարքերու տուիչ չընծայելու համար իր ձեռքը կտրեց ու մինչեւ հիմա Հռոմայ թանգարանին մէջ պահուած է։ Այդ ժամանակէն սկսեալ պապական աթոռը բարձրացաւ ամէն եկեղեցական՝ ուխտաւորներու մեծարանաց հաւատին իր տարին հղոյթափին ծայրին վրայ կ'ընդունի։

Մեծ Կարանիալ՝ Թէատոլի անդամ մը աւազակի մը յուզական համբոյրին հեռաւանքով կողոպտուեցաւ։ Աւազակը այդ պատրուակով իրեն մօտեցած և չրջագայած միջոցին լեռնային թաքստոց մը առաջնորդած էր. իր փրկագնոյն համար 2,000 ոսկի պահանջուեցաւ և վճարուեցաւ։ Կարտինալը երբոր տուն հասաւ տեսաւ թէ իր ցուցամատին ազուցուած թանկագին յակինթեայ մատանին թռած էր՝ գողը այս մատանին, խղճահարութեան տար մէկ վայրկենին վերադարձուց իր տերոջ՝ երկու տարի յետոյ։

Ֆրանսայի և Անգլիոյ մէջ տիրող բարեկամութիւնը աւելի սերտ կերպով ամրանդուեցաւ, երբ հանդուցեալ Վիքթորիա թագուհին Խրիմի պատերազմին վերջը Բարիզը այցելած պահուն Նարօլէոնը երեսէն համբուրեց հանդիսականներու ներկայութեան։ Ասկեայ քաղաքական այնպիսի մեծ յաջողութիւն մը եղաւ Անգլիոյ համար որչափ թերեւս դարուս ամէնէն մեծ դէպքը չէր եղած։

Հռչակաւոր Անգլիացի բիլիա ուծա դերասանուհին Մատամ Բէթիի (Պատուհէս Սէաէրսթրօմ Սպանիոյ արքունիքին մէջ տուած մեկնելայայտնումին վերջ, հիմարուան Ալֆոնս թագաւորը, այն ատեն դեռ մանուկ, իրեն ներկայացուցին։ Մատամ Բէթի թագաւորը պէպէքին ձեռքը համբուրեց, սակայն խնամակալ թագուհին միջամտեց ըսելով «Իմ զաւակս իր ձեռքը սիրկնով մը համբուրել տալու չափ անկնահանգ չի կրնար ըլլալ, հաճեցէք թոյլ տալ որ ձեզի համբոյր մը տայ», ինչ որ Նորին Վեհափառութիւն մանուկ թագաւորը բարեհաճեցաւ չնորհել ամենայն հաճոյակատարութեամբ։

Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ բարեգործական նպատակներու նպաստելու համար երեւելի դերասանուհիներու համբոյրը չատ անգամ աճուրդի կը դրուի։ 1899 միջոցին պաղարի մը մէջ Անգլիացի հռչակաւոր դերասանուհիներն մին համբոյր մը տալ խոստացաւ ամէնէն աւելի դին վճարողին։ 500 ոսկիով թէյը ալեխան գնդապետի մը վրայ մնաց։ Դերասանուհին չփոթեցաւ, ասոր վրայ գնդապետը փոխանակ այդ հաճոյքը անձամբ վայելելու իր թոռնիկը փոխանորդ կարգեց որուն չնորհուեցաւ անշուշտ տոկսով։

Սակայն Ամերիկայի մէջ նոյն տեսակ պարագայի մը միջոցին եղած աճուրդը ամէնքը զերազանցեց, 900 ոսկիի առասպելական գումարին հասնելով համբոյրի մը գինը զոր մասոյց նոյնպէս աչխարհահռչակ դերասանուհի մը։ Այդ երասանուհիին բերնին դպած ելակներուն իւրաքանչիւրը մէյ մէկ ոսկիի ծախուեցաւ նոյն դիշեր։

ՆԱՄԱԿ ԱՅՆԹԱՊԷՆ

Մանկամէջ 69րդ թիւին մէջ յիշուած քանիցուն՝ լուրջ և կորովի անձն՝ որ քանայ մ'էր, դաւառ. ժողովի ընտրութեան ատեն խարեց ընտրողական ժողովը, երկու թեկնածուներու տարիքը ճիշտ ցուցնելով, մինչդեռ Պատ. ի օրէնքին պահանջած տարիքը չէին լրացուցած։

Դաւառ. ժողովի լուրջ անդամներէն ոմանք երբ վերադարձաւ եղան այն զեղծմանց՝ որք ի գործ դրուած էին նորընծայ քահանային ձեռօք, իրենց հրաժարականը զրկեցին Պարիարքարան և քաշուեցան։ Իսկ անոնք որ Առաջնորդարանի քաղմոցներուն վրայ նստելու համար հոգի կուտային, և ի վաղուց ատի պաշտօնի սիրահարներ էին, (բացառութիւնք), չարունակեցին մէկ-երկու չաբաթ միայն։ Դիւան կազմեցին, և Ատենապետ ընտրեցին այն անձն՝ որ «Բիւզանդիոն»ի էջերուն մէջ քանիցս արդարացի դիտողութիւններով քննադատուած էր. իսկ Ատենադպիրը, թէև անկէ ո'չ նուազ քննադատելի կէտեր ունի, սակայն այն ժողովին պէտք էր այսպիսի անձ մը որ ըլլար բանասէր, գրագէտ և մատենագիր։ ։ ։ Վերջապէս տեղեկագիրը զրկեցին Պարիարքարան՝ և վաւերացման կ'սպասէին ակնապիշ։ Բայց միեւնոյն ժամանակ ընտրողական ժողովի և լուրջ անձնաւորութիւններու կողմանէ երաւացի դիտողութիւններ գրուեցան Պարիարքարան, զորս Ս. Պարիարքն ի նկատի առնելով, նորընտիր դաւառ. ժողովի վաւերացումը յետաձգեց հեռուկս անոնց, որք ի վերայ ասնեաց կը քարոզէին թէ «գաւառ. ժողովը դիւանը կազմեց, գործի սկսաւ և պիտի չարունակէ»։ Իսկ երբ Պարիարքարանէն ձայն չելաւ. գլխիկոր և ամօթահար մնացին արձանագրութեան տարի Ա. էջը մրոտելէ ետքը։ Այս պատութեան վրայ նորելուներ կրկնապատկեցին իրենց ջանքը, և այլեւայլ միջոցներու դիմեցին։

Անոնց նպատակը իրագործելու համար՝ երեք եկեղեցականներ իրենց աշակցութիւնը չտալեցին անձնական զանազան չահերու խոստումներ ընդունելով, որոց Առաջնորդարանին իւր վարչական հաղուագիւտ կարողութիւններն ցուցնելու համար, նաև իւր գործունէութեան իւր ռէալիտ, միչտ կը գրէ պատրիարքարան թէ «Թաղ. Խորհուրդը հրաժարեցաւ, թեմական գործերը խապառ լքեալ վիճակի մէջ են. բոլոր գործերը իմ վրայ ծանրացած են. իսէր Աստուծոյ գրման մը տարէք այս վիճակին» Նամակագիրը՝ այս գրութիւնը գրած էր այնպիսի ժամանակ մը, երբ Թաղ. Խորհուրդը անթերի կը կատարէր իւր պարտականութիւնները։

Իսկ երկրորդին, որ գործունեայ և միանդամայն երկպառակութեանց պատճառն ալ է, կառարած Պատ. ի օրէնքի հակառակ և ռամկական դերը գրած էինք արդէն։ Այս Արժանապատիւը՝ որ առանց խոչոր խոչոր վրիպակներու պատարագ չկրնար մատուցանել, հակառակ իւր ամենայն անճարակութեան տեղապան ըլլալ կը փափաքէր. իւր արքունակներուն կը պատմէ Պարիարքարան զրկուած նամակի պարունակութիւնը՝ ի մասին Թաղ. Խորհրդոյ (զոր Բիւզանդիոնը նախանձախնդիր խստմբ կ'անուանէր) որոց միջոցաւ պատրաստել կուտայ հանրագրութիւն մը՝ գրուած նամակի պարունակութիւնը ստուգող թէ «Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած է. եկեղց. գործերը երեսի վրայ ձգուած են....»։ Այս գրութիւնը ամբոխեան պիտի գտատարատուէին, եթէ Պոլիս չգանուէր իրենց համակրութիւնը վայելող Գ. դ. կղերը, որ թէ այս նորելուներու բարեկամն էր մանկութենէ, և թէ անոնց աջակցութեամբ Ախթամայի ապագայ Առաջնորդն ըլլալու յոյսը կը տածէր, որ կը փափաքաւ որ անկէ է. ինչ որ իր արքանակները կամ կրնանք ըսել բարեկամները կը պահանջէին. ահա իրեն յարմար դատած անձնաւորութիւններէ կազմել կ'ուտայ առժամեայ Թաղ. Ժողով մը։

ԱՐԳՈՍ

Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքին դիւ. վարժարանին ծանուցումը կարդալ Դ. երեսը։

ՄԵՐ ԴԱՒԱՌԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Դաւառի յօդուածագիրներէն կը խնդրուի ըստ կարի կարճ գրել և զանազանութիւն մտցնել գրութիւններու մէջ. աւելի կը նախընտրուին դաւառի մը առեւտրական, արհեստական և երկրագործական չարժումներուն վրայ գրուած յօդուածները, ինչպէս նաև առօրեայ պարագաներէն կարեւոր լուրեր, և պատմական տեղագրական գրութիւններ։ Ամէն յօդուած խնամեալ և ճշգրիտ տեղեկութիւններ և իրողութիւններ միայն պարունակելու է։

* * *

Մեր աշխատակիցները պէտք է գիտնան թէ, մեղի զրկուելիք յօդուածները, թղթատարական օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն, չորս անկիւնները կարուած պահարանի մը մէջ դընելով հինգ քարայէ Բրուսմեղիով կրնան ուղարկել, փոխանակ նամակի մէջ ներփակելով 40 քարա վճարելու։

ԽԱՐԻՃԻՅԼ

ԶԱՐԸՆ ՖՐԱՆՍԱՆԵԱ ՉԻԵԱՐԷԹԻ.— Օգոստոս 23ին Մ. Լուսպէնին թաղը բրեասէթինտ իմթիմա իսէն վիբէլա մնգլիսիսեա իարիճիսէ նաղբը Մ. Տէլգասէ՝ Զար վէ Զարիճանին զիւարբէթլերի միւնասիպէթի իլէ թաագրպ օլընճագ բրօկրամը պէեան վէ թարիխի իթմիշ տիր։

Միւսաֆիրլէրին մուվարլէթ իսէճեի կիւն Մ. Լուսպէ՝ մէճլիսի Ասան վէ մէպուսան բէլալերի վէ դասիսէ ազալարը իլէ պէրապէր վէ չմոլ ատանմասը մարյեթլերինէ օլարագ, Տընքիրքէն միւֆարէգաթլա Ֆրանսա սուլարընտա Իմբէրաթօր վէ Իմբէրաթորիճանը իսթիդպալ իսէճէքլեր տիր։

Պունու միթէճագրպ, Ֆրանսը ատանմասը՝ Զար հաղրէթլերինին մուվաճէճէսինէ պիր բէանը կէչիտ իթբա իսէճէք տիր։ Բէամը կէչիտէն սոնրա, մութանթան պիր էօյլէ թասմը վէրիլէճէք վէ օնտան սոնրա Իմբէրաթօր վէ Իմբէրաթորիչա հաղարաթ՝ իգամէթլերինէ թախսիս իսիլէն Գոմբիեէնը չաթօսընա կիսէճէքլեր տիր։ Ֆէրասը կիսինիս Մ. Լուսպէ վէ Զար հաղրէթլերի՝ Բէյնտատա վուգու պուլաճագ Ֆրանսը ստանմասընին սոն մանօվրասրը միչահէսէ իսէճէքլեր տիր։

Տէօրսինճիս կիսինիս մանօվրասրա իչթիրաք իսէճէք 4 գօլ օրտու թարաֆընտան մուճթագատ պիր բնամը կէչիա իթբա իսիլէճէք, վէ եէնէ զանէթ մութանթան բէսմի պիր էօյլէ թասմընտան սոնրա, մանօվրասրա իսթիամ վէրիլէճէք տիր։ Իչպու բրօկրամանն անպաշըլը իւզրէ, Զարիցանին տախի այնը կիսինտէ զէվճի իլէ պէրապէր Ֆրանսանը զիւարբէթ իսէճէքլերի մէճագդուգ իտիրէթ իսէ տէ, զիւարբէթին հանկը կիսն վուգուպուլաճաղընա տարի հիչ պիր պանա պուլունմամասը՝ Բարիզլիլերի ինթիզարտա պրագմը տը։ Պիր պէօլիւք ավեքընն Գոմբիեէնէ կէօնտերիլմէսի՝ չաթօսընն ճէսիմ օրմանլըգլարընտա Զարէն պիր միւտէթ ավեքլըգլա իմրոը էվգաթ իսէճէնինէ սէլալէթ իսէր։ Տիւնքերքատ վէ Բէյնտատ վէ հէր թարաֆտա պէօհիւք պիր ֆաալիյէթ կէօրիւլմէքտէ տիր։ Միւսաֆիրլերին զիւարբէթի հասէպի իլէ հէր չէյ թէպտիլ վէ թաղեիր իսիլիհօր։ Բարիտէն իչար օլունտուգունա նազարէն, Զար հաղրէթլերի՝ ժէնէրալ Գրիւկէրին թաթը գօմանտասընտա օլան 100,000 Ֆրանսը ասքերինին խաակալ պիր տիւշմէն թարաֆընտան թաֆքիմ իսիլմիշ գավի պիր իսթիհքամ իւզրէսինէ էսէճէքլերի հիւճումը թէմասա իսէճէքլեր տիր։ Պու բան՝ 1891 ատ իթբա իսիլէն պէնդա պիր բանին թաղլիսի օլուպ, վագրա ասքերի նօգթան նուպարընտան էհէմմիյէթի հաեիզ տէեիլ իսէ տէ, 100,000 քրէնին պիրտէն սիւնկիլերի աչզ վէ սանճագլարը միթէվճէճիւ օլուղու հալտէ, հիւճում իթմէկերի կէօրիւլէճէք չէյլերտէն տիր. Թէկմին օլունտուղունա կէօրէ, Զար վէ Զարիճա հաղարաթընը Բարիզի զիւարբէթ իդնա իթմէք իչին բէք չօգ չալըշըլըօր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՍ ԱԼԷՔՍԻԱՀՏՐՆԵՐՆ ՍԷՆԱՀԱԹԸ. — Օգոստոս 23ուէ Տիւք վէ Տիւշէս տը Գոբնվալիս՝ Քէյր Թաուն տարիսի հիւճիւմէթինէն վէտա իսէրէք Այմընընճաուտա կէլմիշ վէ օրատան «Օֆիր» վաղորընա բարիպէն Աֆրիգալ ճէնուպիսէն այրըլմըշլար տը։ Միւշարէլէհիւմանընն միւֆարէգաթը էսնասընտա, թէշեի իչին կէլմիշ օլան քիւլլիսէթլի խալգ թարաֆընտան հագլարընտա ըղհարը հիւրմէթ վէ մուհապէթ էտիլմիշ տիր։ Տիւք վէ Տիւշէս հաղարաթը՝ Աֆրիգատա մաղհար օլուգլարը հիւանը գապուլտան տօլաբը սոն տէրէճէ՝ մանդուղ օլմուշլար տը։ Պու սէհատթատա Տիւք հաղրէթլերի՝ Աֆրիգատա էմնաի իգամէթլերինէ պիրնասա Հօլանտալըլար իլէ միւլաբաթ էտէրէք, օնլարընն էֆքարը էասիսէլէրինի վէ մուհարպէպ հագընտաքի ֆիքիրլերինի պիթարաֆանէ օլարագ անլամը տը։ Տիւք հաղրէթլերինին պու թէտապիրը պիթարաֆանէլերի՝ Հօլանտալըլարընն հիսսիեաթընը թաղեիրէ սէպէպ օլաճագ տը։

Սայմընթաուտան վաղօրա կիրմէկտէն էվվէլ Պոէր իմպէրասընտան պիր հէյլէթ՝ Տիւքիւն հուզուրընա կիրէրէք, միւշարէլէյհէ Քրիւկէր ադէլէրինէն մանուլ պիր Թագըմ դարիպ չէյլեր թագտիմ իթմիշլէր տիր։ Տիւք՝ պէհանը թէչէքքիրլէ, էսիրլերին էլինի սրգուպ հալլերինէն մէնմուն օլուպ օմատրգլարընը սիւալ էթմիշ տիր։ Տիւքիւն չու ալիճէնապըզը՝ Պօհրլերին սոն սէրէճէ մանգուզլիեթինի մուճիպ օլմուշ տը։

Վէլիի ատան զիւարէթի միւնասիպէթի իլէ Դէյր Թաուն զիւարէթ իտէն կէչլի բուէսա, կէօրսիւքլերի ատանը մէսէնիհէսէն չօգ մահղուզ օլմուշլար-պատասուս թէնվիրատ հասէպի իլէ աթբան կէօնակէօն ֆիշէնկլէր օնլարընն հայրէթինի մուճիպ օլմուշտը։ Իչէրինտէն իսթիհար պիր բէս՝ մէմլէքէթինէ ավտէթինտէ էհալիսինի թօրլանուպ կէօրտիւեի դարապի օնլարա իչ կիւն միւտէթ հիրգանէ իսէճէթինի սեօյլէմիշ տիր։

Սայմընթաուտան միւֆարէգաթը էսնասընտա Տիւք Բէյրթաուն վալիսինէ խիթապէն ուղուն պիր մէքթուպտա խօճալարընն չակիրտանա պիրատէրլիք, վաթանդէրլէրիք վէ թապիյէթը սարգանէ հիսլէրինի թէլգրն իթմէլերինի պէհան վէ Ալլահընն ինանէթի իլէ եաղընտա պէյնէնտա հրսսիեաթը տօսթանէ վէ պարըշզլըգ հիւքմ իսէր էտիմիշ տիր։

«Օֆէր»՝ վաղորու Սէնթ Էլէն ատասընա միթէվէճիհէն հարաքէթ իթմիշ տիր, Տիւք հաղրէթլերի՝ Դանատան գիեարէթ իսէճէքլեր տիր, Պարը Մուհիթը Քէպիրաէ Վանգուվէր ատասընտա պուլունան եէրլի ատէլէ՝ Մանկօլլարընն գապուլ օլունմասը էապապընն իսթիքամլինի իսթիտա իսէճէքլեր տիր։ Մանկօլլար՝ Իվրօրատա, Աւսթրալիատա վէ Ամերիգատա հիմրէթլէ ապ եէվմիսէ իլէ չալըշարգլարը իչուն, եէրլի իշճիլերին կիւնտէլիքլերինի տախի աղալթմագա սէպէպ օլուճօրլար։

ԻՒՄԻՏ Գուրնունտան իչար օլունտուղունա կէօրէ, Լօրտ Միլնըր՝ Թրանսվալ վէ Օրանժ վալիսի իլէ պէլէտիրէթ բէխսինին պէհանը խաչա Ամիսի միւէզամմին իրտա իթմիքլերի նուբզարա ճէվապտէ, Ինկիլթէրատա մաղհար օլուուղու հիւանը գապուլուն Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի իլէ Ինկիլիզ ատալիսինին ճէնուպի Աֆրիգա հագընտա իթթիհաղ իթթիքլերի բուլթիգատա ատէմ իթմէեէ գաթխէն գարար վէրմիշ օլուուղարընտան ճիւղի շիւպհէեէ մէյտան վէրմէմիսինի պէհան իթմիշ տիր։

Ըէիմ Քրիւգէր՝ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինին մէպէքի միւսթէնա օլարագ, անվալը հաղրէթնին թէպէտտիլ իթմէսիսինէն պան իլէ տիւօր քի, «Օրանժ վէ Թրանսվալ հիւքիւմէթլերինին ճէնուպի Աֆրիգատա Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի ալէյհինտէ պիր մագասա պէպէմէքտէ պուլունուշ օլուուգլարը սբրի եալան տը։ Ճէնուպի Աֆրիգատա սուլհ ու միւսալիմէթ՝ տամիա անճագ իչուն իքի հիւքիւմէթին իսթիգպալը վէ Աֆրիգանտէրլերին ամ-վը ումումիսի չարթը իլէ թէգարրուր իսէպիլիր։»

ԿՐԱԳԱՒԻՆԱՏԱՆ իչար օլունտուղունա կէօրէ, Գամանպոտա թաՀը թէկգիա ալընան իքի ասք՝ տանա իտամա մանքիմ իսիլմիշլէր տիր։

ԱՃԻՐԻԳԱՆՏԷՐԼԷՐԻՆ բէիսը ասալը Մ. Մէրիան՝ քէնտի չիֆթլիքինտէ թէվգիֆ օլունմուշ տը։ Մումիլէյն՝ չիֆթլիքինտէն տիւրը չըգմամաղա եէմին իթմիշ տիր։

ԱԼՄԱՆ ԶԱՊԻԹԷԼԻՐԻՆԻՆ ՄՈՒՀԱՔԻՄԷՍԻ.— Ալմանիատա Կիսմպէնինէտ իսթիմա իսէն տիւմանը հարպ հուզուրընտա մուհաքէմէսի իթբա օլունանն վէ Գրօսսիկ նամ պիր զապտիէն գաթմընտան սոյանը մանքիմ օլաճ Մարթէն նամ պիր չավուշ իտամա հիւքմ օլունմուշ իսի։ Գրօսսիկ զայէթ սէրթ թապիսիմը վէ պէյնէլ էֆքատա մուճիպը նէֆրէթ օլմուշ պիր զապիթ իսի։ Պու սատամ, պիր կիւն ամ թալիմի մէքթէպլինտէ պուլունտուղը էմնատէ, նամամիսմ պիր չախս թարաֆընտան խաթիրէնէ գաթլ օլունուր։ Մարթէն վէ Հիքէլ նամ իքի չավուշ՝ պու վուգուաթատան տօլանը թանէթը չիւպհէեէ ալընարագ տէրտէսթ օլունուրլար։ Պունլարընն իթհամընա քեաֆի տէլիլ պուլունմասը անճագ Մարթէնէթ Գրօսսիկին մուամէլէլերի պիրպիրինէ գարշը տօսթանէ օլմատրընտան վէ վուգուաթ կիւնիւ տախի, Մարթէն էյի պինիճի օլմասընը իչիւն, Գրօսսիկէն իչիթտիսի պիր թաղրատէն տօլանը ֆէվգէլատէ հիտէթլէնմիշ օլուուղընտան, ճիւճեէթին Մարթէն թարաֆընտան իչդա իսիլմիշ օլուուղը իսթինթաճ օլունարագ մէրգում մահքիմ էսիլմիշ տիր։ Մարթէն՝ պու ճիւճեէթ իչիւն ադէմճէ միլքիեէ մահքէմէսինէ մուհաքէմէ օլունարագ, պէրաէթ էթմիշ իսի։ Տիլանը հարպտա տախի միւտտահի ումումի՝ էյտէ քեաֆի տէլիլ պուլունմասընընը վէ եալընզ 10 սէնէ միւտտէթլէ մահքիմիէթի լաղըմ կէլէճէեինի իստտա իթմիշ իսէ տէ, տիլանը հարպ մէրգում իսատմա մահքիմ էթմիշ տիր։ Ալմանիատա էֆքատրը ումումիսէ Մարթէնին լէհինտէ տիր։ Մումիլէյնին պիսուչ օլուուղընա գանատաթը ումումի հաբլ օլմուշ տը։ Պու մուհաքէմէնին եէնիտէն բուեէթի՝ զարուրի ատտ օլուենուեօր։

ՆԻԿ. ԵՕՐԳՏԱՆ իչար օլունտուղունա կէօրէ, Մանչէսթըր գանալ գումբանատը մէկմուրլարընտան Մ. Լէպսոն սթլանթիք սէվատիլի իլէ Մանչէսթըր արաբընտա իչէմէք իւզրէ կէմիլէր ալընմասը հաղընտա իթբաի միւզաքերատ իթմէք իչիւն, Նիւ-Եօրգա կէլմիշ վէ Ամերիգա իլէ Գանատատան Մանչէսթըրա եէնի խաթթար թէկսիսի էմրինտէ մէրթիպաթ իչրա իսիլմիշ տիր։

ԻճԵԱՐ օլունտուղունա կէօրէ, պին գատար էֆրատը ասքերիսէի հավի պիր ֆիլօ՝ Գօլօմպիատա հիւճում էթմէք իւզրէ, Վէնէզուէլատան հարքէթ իթմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ հիւքիւմէթի թարաֆընտան Վաչինկթընտա ինչա օլունանագ սէֆարէթիանէնին մէսարիֆի օրան 300,000 ինկիլիզ լիրասը՝ սէֆիրէ կէօնտերիլմիշ տիր։

ԱՄԷՐԻԳԱՏԱ մէպլէքը ասքերիսէ խրամէլերի սէպգ իսէնլերին ագրապա վէ թէպլիւգաթընտան օլուպ մէքզաիւա մասչընա նաիլ օլանլարը մզգասարը պիր միլիոնը միւթէճավիլ իսիլ։ Սրանիա-Ամերիգա մուհարէպսինսէ թէգաիւա մասչը ալանլարը ճէավէլինէ 3849 քիչի տանա իլավէ օլունմուշ տը։ Պունլար իչիւն սէնէվի թէտիսէսի լաղմ կէլէն մէպալիր՝ ճէման եէքիւն 130 միլիոն 531 պին 483 տօլարա պալիր օլուեօր. պունլարին 4547 գատարը մէմալիքը էճնէպիսէսէ սարին պուլունուեորլար իսիլ։

ԻԹԱԼԻԱ սէֆարէթի թիճարէթ սթաթիսթիկ սու քերրէ Տէրատատէթ ավատէթ իթմիշ, վէ Իթալիանընն Պուքրէշ սէֆարէթի թիճարէթ սթաթիսթիկի տախի մուամիլէյնէ իլավէի մէէմուրիյէթ իսիլմիշ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ ժէնէրալ դոնօլօսանէսի գալէմէրի՝ սեպտեմբեր իսթիատընտան իթիպարէն Սարքը ադանը ճիվարընտա եէնի գօնսօլօսանէսէ նազլ օլունճագ տը։

ՇԵՀԷՐ հալին ալթընը բաղար իրթէսի կիւնիւ սապանա գարշը Եանիա գատապատան եէկիմիէրինի միւթէճագբզ իչ տէիգա խաթիֆէ հարաքէթը ադ վուգու պուլմուշ իսէ տէ, պիր կէօնա զարար վէ իսատը մուճիպ օլմամը տը։

ԹԱՀԻՀ.— Տիւքի նիւսիսմիզատ «Իֆլաս» սէրլէվհարյա պիրի Մահմուտ Բաչատա վէ սիկէրի Գարաքէօյատ մաղազալարը պուլունան թօսաֆիյէ վէ ալէաթը մուսիդիյէ թիճարընտան Բարատօրալօ վէ չիրքեսընընն իլանը իթլաա իթտիեի եաղըմը իսէ տէ, թահզրզաթը ալսիրմիզէ նազարէն իլանը իթլաա իսէն՝ մուամիլէյն Բարատօրալօ էֆէնտի օլմասեուզ, Թարազբլար հոգուզնատա, չուսանճի Տ. Ա. Բարատօրալօ օլատը անպաշըմազլա թասիրը քէսթիյէթէ իսպիտիսար օլունուր։

ԲԱՐԶԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պարտէզ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին Դշ. (Ն. Տ.)։ Դիւրութիւն աչակերտներ կը վճարեն տարեկան 16 ոսկի Օսմ., 8 ոսկի Սեպտեմբեր ամիսին և 8 ոսկի ալ Յունվարի մէջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանիս գործակալ Դէյորգ էֆ. Կարմիրեանի, Թիւ 10, Բուպիէ խան, Քիւրքճիլեր, Մեծ Շուկայ, Պոլիս։

7—10

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

Օգոստոս 29, 1901

Ֆրանսը էսամը	101.62
Ռէյժի	316
Գօնսօլիտ.	25.05
Շըմէնտրֆէր	104.50
Պանդ. Օթման	529
Թրանսվալ	86.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տախիլիսէ նէզարէթը ճէլիլէսի մէքթուպի գալէմի միւսիրիյէթի՝ գրաէմ վէ քիֆայէթի ճիհէթի իլէ մուավինլիյինտէ պուլունան ատատ. Թէվֆիգ պէյ էֆ. հաղրէթլերինէ թէվֆիգ պույրուլուշ տը։

ՆԸԹԱՆ

Քէրքէօք նագիպ իւլ էշրաֆ գամմագամը ատպզ Ապտի էֆ.ենտ իսրտամթը մէսպուգաղընա մէպնի թէպտիլէն իքնճի ռիթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տը։

ՏԱԼԻՒԻԼԻԹՅԼ

ՃԻՒԼՈՒՍԸ ՀԻՒՄԱՆՈՒՆԸ Հաղրէթը Բատիշահիէ միւսատիֆ բուզը Ֆիրուզին չէրէֆնուլուվի ճիհէթիյլէ, Էրմէնի Գաթօլիք վէ Բում վէ Սիւրանի Բաթրիգխանէլերի քիլիսաբը իլէ Մուսվի միլլէթի Սինակօսընտա էտիլիլի մէֆիրուզէի Հայրէթը Թաճատարի եատ վէ թիլքեար օլունմագ իւզրէ, ռիւթպէթլու Բաթրիգ էֆ.էր հաղարաթը իլէ Ուսմանպաչը գաիմմագամը էֆ. հաղրէթլերի թարաֆընտան իմամ իսէնլերէ տավէնմամէրի կէօնտերիլմիսի մուսթախպէր տիր։

ՍԱՏՐԸԱԶԱՄ ֆէխամէթլու Տէվլէթլու Բաչա Հաղրէթլերինին քէֆթիլիքլերի միւպէտաէլը ափիսէի օլմաղա, տինքի կիսն մագամը ֆէխիմանէլերինի թէչրիճ իթմիշլեր տիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ վէ Բօսֆոր նէզարէթի միւսթէչարը սատա. Հանէ էֆէնտի հաղրէթլերինին գոնթրաթօրընն միւստէրի իսիմ պուլմաղա, իչ սէնէ միւստէրի թէճամի խուսուսունա Իրատէի Սէնինէ չէրէֆսուսաբ պույրուլմուշ տը։

ԹԱՆԻՐ բօսֆոսանէլերինէն պաղըլարը՝ էչիսը մանթէլիֆի նամրնա եաղըլը օլան մէքթուպլարը աչզ պիր զարի ակրանտանէ գապուլ իլէ մէզքիր մէքթուպլարա այրը այրը բուլ եարըշարըլմասը իչուն լաղը կէլէնլերէ թէպլիղաթը չէտիսէ իճբաբը լուզումա՝ Բօսֆոր Թէլէկրաֆ նէզարէթը ալիյէսինէ իչար գըլընմը տը։

Անիրէն մէվզրի իսթիմալէ գօնուլան բուլարատան պաղը նէվլէրինին պօճաղարը իլէ զամլարը ֆինա օլաուղը ճիէթլէ, մէքթուպլար իւզրինէն տիչէթլէ, մէքթուպլար իւզրինէն տիչէթլէ, ռիւզգարը ըսլամը՝ մէրճի տիսինէն Բօսֆոր վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթը ալիյէսինէ իչար գըլընմը տը։

ՏԻՒՆ Գատրքէօյունտէ ըրնիթրմա տաղրա պիր նաչ կէլմէքտէ օլաուղը Գատրքէօյ մէրքէզինճէ խապէր ալընմասը իւզրէնէ լպիր մէէմուր կէօնտէրիլուպ, մէքթուպ նաչ՝ սահլէ կէթիրիլմիշ։ Վէ իթբա իսիլէն մուսիդինէտ նաչէն պունտան պիր հաֆթա ադէտմ զուտուր իսէն ֆուրթունատա Հայատար Բաչա էֆնինտի զարգ օլան Եաղզարան իսկէկէսի մավունճբլարընտան պիրինին նաչը օլաուղա անլաչըմազլը տը։

ՊՈՒԼԳԱՐԻՍԹԱՆ տախիլինտէ զուհուր իսէն քէօմիր մասէլէրինին 99 սէնէ միւսատէթլէ պիր միէճասէիսէ իսնալէսի՝ Պուլկարիսթան թիճարէթ վէ զըրաաթ նէզարէթինին թէքլիֆի իւզրէնէ մէճլիսը նուզզարճա գարարլաչարընը մը։ Պու մատէն քէօմիրլէրինին պուլունուուղու արաղինին մէսանէի սաֆինիյէսի 405 հէքթարատան զիւատէ տիր։

«ՄԻՐ» գազէթասը տէհօր քի, էյնէր նաֆիա նէզարէթի Բուսէյնի չըմէնտըֆէրլերի հագգընտա պիր թէպտիրը սերի իթթիհաղ իթթիհէսէք օլարաա, Պուրկազ չէհրի իլէ Եամպօլու-Պուրկազ չըմէնտըֆէր խաթթը թէսէնինի իթթիքճէ իսէճէք տիր։ Իմարէթ իւճարթը նազլիսէնին թէպտիլինէ գարար վէրմիշ իսէ տէ պու թէպտիրը քեաֆի տէկիլ տիր։

1899 Սէնէսի Մարթը իպթիտասընտան Մախի նիհանէթինէ գատար, իւչ այ զարֆընտա Գալէսի Սալթանլիկէ պէզարընտան կիրէն վէ չրգան էճնէսի սէֆիրէլէրին մէճմուը Մարտատ 307, Նիսանատ 305, Մայիսատ 386 զրթա քի ճէման 998 զրթանէ պալիզ օլմուշ տը։

ՍԻՐԲԻՃԻ սթասիօնունատաքի ռիւսումթ միւարիրիճթինէ իսթիսալ օլունմագ վէ ալթան վէ կիւմիւշ վէ զիզզիլթի թաշլարը թարթմագ իչուն, պիր օղգատան եիրմի օղգանա գատար սիրէտիլէրին իչթիրասընա վէ իճազաթ իսէն ագճէնին իթթասընա էմանէթը ճէլիլէճէ միւսատէ պույրուլուսուը միւսթախպէր տիր։

ՁԱՄԼԸՃԱՏԱ վաղը եէնիքէօյտէ, քէօղիէնին պիրի՝ ինթիհար գասը իլէ քէնտինի թարատատ ատտը իսէ տէ, էթրաֆտան կէօրիւլէրէք ատրաղ թասիս իսիլմիշ տիր։

ՊԱՀՐԸ ԱՀՄԷՐՏԷ Սիւէյշ գանալը ֆինէրընտէն պաչգա ֆինէր պուլունմամասընտան նաչի չիմտիսէ գատար պիր չօգ գաղալար զուհուր իթտիսինտէն, պաչմա պու կիսի գաղալարա մէյտան վէրիլմէմէք իւզրէ, ֆինէրլէր գումանանասը թարաֆընտան վէրիլէն գարար իւզրէրինէ էն միւհիմ պուլու-

նան մահէլէրտէ 120 պին գրանսըզ լիրասը սարքը իւէ տէօրի ֆէնէր ինչասը տէրսէթթ պուլունտուղը վէ ֆէ-նէրէր ինչատթընա մէկմար միւհէնա-սիս վէ մաալիմիէրէ ամէլէնին մուհա-ֆազասընա մահսուս զուլիպէլէր եաս-ըրթմագ իւզրէ, Դամէրան թէֆաֆ-ֆուզխանէսի պաշ քեսթիսի մէզքիր մահէլէրէ կէօնտէրիլմիի իշխիլմիշ տիր։

ՎԻԼԱՆԵԹԸ Շահանէսէ միւէյտէ-տէն ինչա վէ թասմիր օլունանագ եօլարը ինչասընտա ապոթոր իւլ ամէլ եթթիսող օլունմագ իւզրէ, հէյկէր ֆէնտիյէ թարաֆընտան միւքէմմէլ պիր լաեհա գալէպէ ալընմըշ տըր։

ՇԵՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԸ ճէլիլէսինճէ լճապ իսէն տաիրէլէրին թանզիմ վէ թան-զիֆաթ մէկմէտրարընին թէկելմինէ վէ էսապը սարբէի սրհիյէէնին իս-թիքամլինէ գարար վէրիլէրէք, լճապը իճրա օլունտուղը իշխիլմիշ տիր։

ԵԱՆԵՍ. Վիլայէթի տա'ղիլինտէ թաթրան գարիեէսինտէ, խանէլէրինտէ պուլունան պիր զէվճ վէ զէվճէ իւլ ալթը եաշընտաքի յօճուզալարընա սաի-գա իսապէթ իտէրէք, իսչիւ պիրտէն միւթէէսիրէն վէֆաֆ էթմէյէր տիր։

ԷՐԲԵԱՆԸ ՀԱՐՊԻՅԵԷ գանմամ-զամլարընտան Հավչիլա պէյնին պա Իբա-տէի Սէնիյէ՝ Ալմանատա իճրա զըլը-նաճագ մանօվրալարտա հաղը պու-լունմագ իւզրէ, ազիմէթի մուզարրէր պուլունտուղունան Պասրվալէսի Սէ-բասքէրիճէ մէսարիֆը ալֆէրիեէսի իթա զըլընտրզը վէ մուհաճիրէէրին պիր իթի կիւնէ գասար չէհրիմիզէն հարաքէթ իսէյէճէի միւսթահսէր տիր։

ԷՄՆԻԵԷԹ ռանտրզը վէղնէտարը իւլ մուհասպէճիսին, թային օրա-նալըտան պէրու քէֆալէթէ բաղի ի-սիլմէսիքլերի պէկանը իւլ միճէճտա-էն գալէմ ալընան նըզամնամէնին մէրիկէթը ռանքեամընա իրատէի Սէնիյ-էէ չէրէֆխուտուր պուլրուլունճատա գասար մուսմանէյհիմանին քէֆալէթէ բաղի իսիլմէլէրի հազզընա, պիր գարար իթասը լիւզումը իչար օլուն-մուշ, վէ Շուրաի տէվլէթէճէ ճէրէեան իսէն միւզաքէրէ նէթիճէսինտէ, սան-տրզին մուամալաթը եալընը նագտա միճնհասը օլմանըդ, էմանէթ տասի ալդ վէ գագոլ իսիլմէքտէ օլմասը-նա վէ մուգասատէ իսթիխսամ իսիլ-միշ օլան մուհասպէճի վէ էզնէտար-լարտան նէ հօրտա եանի պանգասա տէրօղիթօ թարիզը իւլ թայէին օլու-նան մըգասրտա բարա պրագմաֆգըմը, եօգտա էմէյալը զայրը մանդուլէ իրատ իթմէք սուրէթի իւլ մի քէֆալէթ ա-լընմըշ օլուռզա պիլինմէյինտէ մէպ-նի, պատէհու մուգթէգասը սիչիւ-նիւլմէք իւզրէ, էվվէլը էմիրտէ պուրա-լարին իչարը լաղըմ կէլինիրէ էմր օ-լունմուշ իտուկի միւռթահսէր տիր։

ՍԸՇԱԹԸ ըսմիրնէի Սալթանաթը Սէնիյէսէի հայլի պուլունան մէէմուրի-նը մուավզաֆա վէ մաղուլէտէն օլուզ-ա իրատէի Սէնիյէ իսթիհսալ իթ-մէքտիգին իրատ մասը էմնէպիյէնէ կիրէնլէրին մէէմուրիյէթլերինտէն թարը, վէ էկէր միւթէգաիտնէն իսէլէր, մաաշլարընին գասը լաղըմ կէ-լէճէճի սէպր իսէն իսթիլամա ճէվա-պէն մագասը ապտինէն իմաղ իսէն-լերէ պիրտիրիլմիշ տիր։

ՄԻՆԱԹԸՐ հուասուսիյէճի տէվրու թէֆթիշ իսէն հուասուսը Եունանիյէ միւֆէթթիշի բաշա հաղրէթլերի՝ պու-քերրէ մահիյէթի էրքեանը իւլ պէրա-պէր Բրէվէզէ, Բարկա վէ Սարանտաղ մէվզուլերինի քէշիթ ու կիւզար իսէրէք, Սարանտաղա՝ Եանանատա ամէթ էյ-լէսիքլերի իշխիլմիշ տիր։

ՍԷՎԱՆԻԿ էրթասի էհնէպիյէ կէօմ-բիւկիս միւտիրինին զուհուր իսէն աչը-զընտան սօլանը, եէրինէ վէքիլէթէն Սէվանիկ մուհասէպէ պաշ քեսթիսի Թայէին զըլընտըզը մէսմա տըր։

ՏԻՒՆ ազամ իւզրի պաշ պիր եէլքէն կէմիսի Դարա տէնիզէ ատզրու բուրա եէլքէն կիթմէքտէ իքէն, Պա-զաղ Իշխնէքի տիքիլի թաշա պին-տիրէրէք բահնէտար օլմուշ վէ աչըլան բահնէքէն սու սօլարագ զարգ օլ-մուշ տըր։

ԲԱՏՍՈՒՏԱ. դագաէն պիր հարիդ զուհուր իսէրէք 21 խանէ միւհթերիդ օլմուշ տըր։

ՃԷՍՈՒՐ ՊԻՐ ԴԱՏԸՆ. — Խիւտա-վէնտիկար վիլայէթինտէ Սեազմա գարիեէսի էհալիսինէն պիր խաթու-նէն՝ կէնճ եարբը խանէսինէ տիւխուլ իսէրէք ըրզընա թէսալլութտէ պուլու-նան մահալէ պէգճիսինի թիւֆէնկլէ գաթլ ու թէկէթ իթմիշ օլսուղու մա-հէլլինտէն իշար օլունմուշ տըր։

ՅՐԱՆՍԱԵԼ խոսալ օլունան գօ-եունլար իչուն թալէպ օլունան չէհա-տէթտամէլէր հագզընա, Մարսիլիա թիճարէթ օտասը րիսասէթի թարա-ֆընտան վէրիլէն պիր մէքթուպ՝ չէհրը մէզքիր չէնպէնտէրլիսինտէն Խարի-ճիսէ նէզարէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՊԱՀՐԸ ՍԻԵԱՀ վէ ՃԷԳԱԻԻԸ Պահրը Սէֆիա լիմանլարը տասիլ օլսուղու հալաէ, Բուսմէլի վիլայէթը Շահանէ-սինտէն Թրանսիթ սուրէթի իլէ Ալ-մանիատա իսթալ օլունճագ էշկա վէ էմթասանըն թահսիսինի միւթէզամմին պիր էմրնամէնին նէշր օլունտուղունու Պէրլին բէսմի կազէթալարը եաղմըշ-լար տըր։

ԱՐԱՋԻ գանունտամէսի մուճիպին-ճէ, պունտան պէօյլէ արազիի էմրիրիսէ իւզէրինէ եաբըլաճագ պինալար հագ-զընտա թանզիմ զըլընճագ խարիթա-լարընը, պէշ պին վէ անտէն զիեատ արշունու իրատ իսէճէք օլանլարընտան պէշէր արշին մուրապպը իչուն ալէսսէվիյէէ տէօրատր բարա ալընմասը Շուրաի Տէվլէթճէ թէգարրուր իսէ-րէք, քէֆիֆիսէճ՝ տէֆթերը Խագանի նէ-զարէթը ճէլիլէսինէ թէպլող իսիլ-միշ տիր։

ԹԻՊԱԱի էճնէպիյէէնին Տէրսաա-տէթճէ էմլաք ալըպ սաթմագ մուա-մէլաթընտա, մէհնուզ օլսուզլարը սէֆարէթճէն վէրիլուզ, թապիիյէթ գալէմինտէն թասիֆ իսիլէն իլմսիսա-պէրլերէ կէօրէ իճրան մուամէլէ օլունմա-ը ուսուլ իգթիսատընտան պուլընտրը ճիհէթլէ, վիլայէթը Շահանէճէ տասի պա եօլտա մուամէլէ իճասը՝ նէզարէ-թը ատիէսի թարաֆընտան պիլ ճիմէ տէֆթերը Խագանի միւտիր վէ մէէ-մուրլարընա թէպլող օլունտուղու իսա-պէր ալընմըշ տըր։

ԹԻՄՈՒՐ ԲԻԱՑԱԾԸ

ԹԻՄՈՒՐ.— Պիր հաֆթա զարֆընտա սարֆիյէսի թազրիպէն 200 թօնօ գասար օլմուշ տըր։ Թաշրահա զիհաս-տէ մալ կէօնտէրիլիբօր։ տասիլէ սա-պրգընանիպէճէ էհէմմիյէթսիզ սարֆիյէսի վար տըր, պունունլա պէրա-պէր Բուտրէլ թիմուրընըն ֆիլհաթը գավի թութուլուսօր։ Բիացալար պէր վէճնը աթի տիր (Լ. Օ. 100 զչ.)։

Պէճիգաչլգ. թիմուրը, գանթարը 46-47 զչ., Փանկալըգ՝ 48-49, Շուէտ 79-80, Սիլմէ վէ չէմպէր՝ 54-55, Մըսլը-լգ Մօսքօֆ 69-70, Սաճ 1-4՝ 54-55, Սաճ 5-10՝ 68-69, Սաճ 11-14՝ 72-73 զչ. տըր։ Բիացալարտա թէպրիլաթ կէօրիլմէյօր Բուտրէլին օգգասը 41 փարա տըր։ Ս.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Յառաջիկայ կիրակի առաւօտ Օ-գոստոսի 4 Վեհաշուք Սուլթանի քան և վեցերորդ Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ մեծ հանդիսութեամբ զոհարանա-կան մաղթանքներ պիտի կարդացուին։ Սոյն հանդիսին, պատրիարքական կար-գադրութեամբ յատկապէս հրաւիր-ուած են մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող բոլոր եպիսկոպոսները, վարդա-պետները, աւագ-քահանաները, վար-չական ժողովոց, Տեսուչ Խորհրդոյ, Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեանց բոլոր անդամները ներկայ գտնուելու նոյն օրը Պատրիարքանիստ Եկեղե-ցին, որ համակ լուսազարդուած պիտի ըլլայ։

—Բաղէշի Առաջն. Տեղապահ Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ. Զիլինկիրեան, ակից առաջ Ս. Պատրիարքի հրամանաւ Վան գնաց, ու տասն և վեց օրուան մէջ այցելեց՝ ո՛չ միայն ճանապարհին վրայ գտնուած վանքերը՝ Սորբայ Ս. Կարապետ, Դա-մաց Ս. Աստուածածին—ուր կը զբա-նուի Որբանոց մը, — կինդրանց Ս. Պօղոս և Պետրոս կիսատուլ վանքը Հնձակ գիւղին բլուրին վրայ՝ Ս. Յակոբայ վանքը (ընդ մէջ կարճ-կանի և Շատախու), այլ և այցելած է Աղթամարայ Կաթողիկոսարանը, և երեք օրը դուրսի տունը, այսինքն, Կաթողիկոսի Վեհարանը գի-ջերած է։ Իսկ երկու օր ալ Աղթամա-բայ կղզին երթալով, անդ Հրաշափառ Երկեղով միաբանութիւնը պատուսիր-ած է Գեր. այցելուն։

Յետոյ, Բաղէշի Առաջնորդը մեկ-նելով Աղթամարէն գացած է Զարա-հան Ս. Նշան, ուր կը գնուի Ս. Եղիշէի գերեզմանը, այցելած է Արտասար լերան ստորոտը գտնուած Սպի-տակ Ս. Աստուածածնայ Վանքը, Նա-բրեկայ վանքը, Անդղայ գիւղը, Վա-նայ և Այգեստանի երկոտասան եկե-ղեցիները։ Այս եկեղեցիներէն՝ Այգես-տանի Նորաշէն Ս. Յակոբայ եկեղեցւոյն մէջ միայն իմաստալից քարոզ մը արտասանած է, հրաւիրմամբ Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեանի։

Նոյնպէս, Տ. Եղիշէ Վրդ. Զիլին-կիրեան այցելած է Վարագայ վանքը, ուր Ս. Պատարագ մատուցած է և օր-ուան մասաղը օրհնած է։ Անձամբ չըր-ջագայած է Լիմ և Կուզ Անապատնե-րը, չըջակայ Ս. Աստուածածնայ եւ Էջմիածին անուն պզտիկ մենաստան-ները, Կարմրաւոր և Սառնապատու Ս. Լուսաւորչայ վանքերը, և ուխտա-տեղիները։ Որքանոցներն ալ գացած և քննութիւններ կատարած է։ Երամեան որքանոցի տարեկան քննութեան ներ-կայ գտնուած և բանախօսած է։

Սոյն համառօտ ուղեւորութիւնը ընելով, և Պատրիարքարանի բրած յանձնարարութիւնները կատարելով՝ ի Բաղէշ վերադարձած, ուր տեղ քիչ ժամանակ մնալով, ճամբայ ելած էր։

Վերադարձին հանդիպած է Տ. Եղի-շէ Վրդ.՝ Կոբայ Ս. Դանիէլի վանքը և Խնուս, ուր մէկ մէկ գիշեր մնացած է։ Կարին գալով, հիւրընկալուած է Առաջ-նորդարանը, և պատեհ օգուտ քաղե-լով՝ Ս. Աստուածածնայ Կարմիր վան-քը և Ս. Լուսաւորիչ մենաստանը գա-ցած է. տեղւոյն Վսեմ. կուսակալ Բէ-ուֆ փաշային պատուասիրուած է։ Կարնոյ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. ինչպէս նաև Բաղէշի պատուաւոր ազգայիններ, ի պատիւ Տ. Եղիշէ վարդապետի մինչև Ըլըճա գիւղը՝ յուղարկ գացած են կառքերով։

Նորին Գերապատուութիւնը իր ու-ղեւորութիւնը շարունակելով, Բաբերդ հասեր, և քաղաքին չորս եկեղեցինե-րը ուխտագնացութիւն մը կատարեր է։ Գիշեր մը մնալով Բաբերդ, մեկներ եւ Կիսիւշխանէ ժամեկով, տեղւոյն փա-ռաւոր եկեղեցին և Ս. Փրկչեան վան-քը գացեր և գիշերեր է հոն, ուրկէ քանի մը օրէն Տրապիզոն եկեր, եւ ուղղակի Առաջնորդարան առաջնոր-դուեր է։ Այս միջոցին, Տ. Եղիկ Վ. Պապեան ալ մէկ ժամ առաջ Պոլսէն հոն գացեր է եղեր, և երկու Ս. Երու-սաղէմայ միաբան վարդապետներ այս-պէս իրար տեսնելով յոյժ ղդացուեր ու զիրար ողջագուրեր են։ Երկու օր եւ-քը, Ս. Աստուածածնայ բարեկեն-դանի առաւօտուն, երկու վարդապետ-ներ միասին առաջնորդանիստ եկեղե-ցին իջեր են, և անդ Տ. Եղիշէ Վրդ. Տրապիզոնի նորընտիր Առաջն. Տեղա-պահ Տ. Եղնիկ վարդապետին պաշտօ-նը հաստատող Պատրիարքական կոն-դակը՝ ի ներկայութեան երկսեռ խուռն բազմութեան, յոտակ շեշտերով ըն-թերցած է։

Գեր. Պապեան Տ. Եղնիկ Վրդ. ալ պարգային յարմար քարոզ մը խօս-ելով, շնորհակալութիւն և գոհունա-կութիւն յայտներ է թէ՝ Ազգ. Վար-չութեան և թէ՝ Տրապիզոնի ժողովրդ-եան, մինչդամայն այս առթիւ սրտա-գին բարեմաղթութիւններ ընելով՝ Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենացը համար։

Տ. Եղիշէ Վրդ. մէկ շաբաթ Տրա-պիզոն և իր մօտակայ մի քանի ամա-րանոց գիւղերը ժամանակ անցընելէ յետոյ, անցեալ ուրբաթ օր մեկնած էր։ Սակայն օրուան փոթորկալից օդերուն պատճառաւ, չոգենաւը 18 ժամ պա-տասխաներ է Սինոպի նաւահանգիստը մնալու, որ Դիոգինէսի ծննդավայրն է։ Երեքշաբթի օրը՝ Տ. Եղիշէ Վրդ. ողջ-ամբ հասաւ մայրաքաղաք, և ուղ-ղակի Պատրիարքարան երթալով, ներ-կայացաւ Ս. Պատրիարքին, որ իր բարեւոք պաշտօնավարութեանը մասին գոհունակութիւնը յայտնեց և հայրա-կան օրհնութիւններ տուաւ։ Տ. Եղի-շէ Վրդ. իր պաշտօնին վերաբերեալ տեղեկութիւններ տալով Ս. Պատրիար-քին, հրաժեշտ առաւ, և դնաց իջեւ-անեցաւ Երուսաղէմատուն, ուր երկու օրէ ի վեր բարի գալուստ մաղթելու համար կ'այցելէին Ն. Գերապատ-ուութեան բազմաթիւ եկեղեցական եւ աշխարհական համակրող անձնաւորու-թիւններ։

Տ. Եղիշէ Վրդ. մտադրուած է քա-նի մը շաբաթէն ուղեւորիլ Երուսաղէմ, ուր հրաւիրուած է Ամեն. Տ. Յարու-թիւն Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ։

—Արմաչի Դպրեվանքի Փոխ-Վա-հայր Տ. Եղիշէ Եպսկ. Դուրեան, իր եղբօրորդւոյն նաղելաչուք դասեր ա-մուսնութեան առթիւ, այսօր մայրա-քաղաքս կուգայ։

—Ֆէրիգիւղէն կը տեղեկացնեն թէ եկեղեցւոյն քարոզիչ վարդապետը յա-ջողտ նայուածք մը ունի եղեր ամէն օր ուղղուն պանդուխտ Վանցի քահա-նային նկատմամբ։ Արդի Թաղ. Խոր-հուրդը գիր մը պատրաստած է եղեր, Պատրիարքարան ղրկելու համար։ Այդ գրին մէջ խնդրուած եղեր որ այդ քահանան իր ծննդավայրը չի ղրկուի։ Սակայն յիշեալ քարոզիչը Թաղ. Խոր-հուրդոյ սոյն որոշման ընդդիմանալով, չէ ստորագրած եղեր։ Բան մնդ, Ա-բարթեան Տ. Գրիգոր Ծ. վարդապետը չատ իրաւունք ունի, քանի որ Ազգ. Պատրիարքարանը պարտաւորած է քանիցս յիշեալ քահանան՝ որ իր տեղը դառնայ, բայց զանազան պատճա-ռանքներով յետաձգել ուզած է ան։ Այս անդամ Պատրիարքարանի կողմանէ կ'երեւի որ տիպզոզութիւն տրուած է՝ աշնան օրերը դեռ չի հասած։ Պէտք է որ՝ Ազգ. Պատրիարքարանի որոշումը գործադրուի, քանի որ բանաւոր է։

Վան զի Վանայ երկու գիւղերու ժո-ղովուրդը՝ անհամբերութեամբ այդ քահանային գալստեանը կը սպասէ և թախանձագին գրեր կը տեղան փո-խանորդարանը։

—Ազգ. Հիւանդանոցէն երէկ մեզի կը գրեն թէ, «Ձեր երկուան հրատա-բակածին վրայ՝ ո՛չ մէկ ողջութիւն կու-տան, որ Պոլիս գայ կամ նոյն իսկ դիմացի պարտէզը ելնէ։»

—Իզմիրէն նամակ մը առած ենք, որուն մէջ փառաւորապէս ձաղկուած են Սմբհանդէսի Իզմիրեան Քրոնիկները առորագրող Նոմէնի մրոտածները։ Զարմանք կը յայտնուի, թէ ի՞նչպէս Սմբհանդէսի գրկագաց կ'ընդունի իր մէջ այդ գրութիւնները, և կը մե-ծարէ իր ընթերցողներուն իբր ճշտա-պատում տեղեկութիւններ։

Իբր բացայայտ ապացոյց Նոմէի ստախօսութեան, յառաջ բերուած է 752 թիւ Սմբհանդէսին մէջ հիւրընկալ-ուած Իզմիրեան Քրոնիկները, որուն մէջ նորակազմ Ուսումնական Խորհրդոյ վրայ խօս-ելու առթիւ՝ սխալ ու կիսկատար կերը-պով ներկայացուցած է անոր անդա-մոց անունները և այս՝ զուտ անձնա-կան և շահադէտ նկատումներով։ Օ-րինակի համար, նախ Տօքթ. Սպարթալիի անունը յիշուած է, որ անդամ չէ եղեր Ուսումնական Խորհրդոյն։ Երկրորդ՝ անունը չէ տուած անդամ-ներէն միոյն, որովհետեւ Նումէնի ազ-գականն է եղեր։ Երրորդ՝ չէ յիշած ուրիշ մէկ անդամի անունը, վասն զի շուկայական հայհոյներ և առեւտրական յարաբերութիւններ ունի եղեր յանոր հետ։

Առ այժմ այսքան։

—Երէկի Սուրհանդակ հրատարա-կած էր թէ «Մխիթարեան Միաբանու-թեան էն գլխաւոր և յարգելի անդ-ամներէն մէկը որ ողջ է տակաւին, ասկէ բաւական տարիներ առաջ, իր մէկ բանասիրական երկասիրութիւնը կատարելու ընելու համար, գրով մը կը խնդրէ ժամանակին Պատրիարք՝ հանդուցեալ Տ. Ներսէս սրբազանէն որ հաճի հրամայել Հայ վանքերու վանահայրերուն՝ իրենց տրամադրու-թեանը տակ դնուած ձեռագիրներու «յիշատակարան»ները ընդօրինակելով ղրկել, որպէս զի կարենայ մուտ մնացած ժամանակագրական չատ մը կա-րեւոր կէտեր լուսաբանել։

Հայոց Պատրիարքը ասոր ի պա-տասխան կը գրէ թէ սիրայօժար պիտի կատարէ նոյն վարդապետին այդ խնդրանքը, պայմանաւ սակայն որ այդ առաջարկը Վենետիկի Մխիթա-ռեանց Աբբահայրէն դայ։ Արդ մի զարմանաք երբ ըսեմ թէ այդպիսի ա-ռաջարկ մը չի գար Աբբահօր կողմէ, և նախանձնար կը հանդիսի ծրագրուած աշխատութիւնը պակասաւոր թողուլ։

Ինչո՞ւ այդպէս։—Անշուշտ այն գե-րազանց պատճառաւ որ «Մխիթարե-անները չեն ուզած յարաբերութեան մտնել Հայոց Պատրիարքին հետ»։

Թիւրիմացութիւն մը կայ վերոյիշ-եալ տողերուն մէջ։ Վասն զի իբրեւ ժամանակակից, կը յիշեմ թէ խնդ-րուած պահանջմանց դեռացում տրուած է։ Բայց չենք գիտեր թէ՝ պաշտօնա-պէ՞ս թէ ոչ պաշտօնապէս։ Վասն զի յիշեալ խնդրարկու միաբանը իր մէկ երկասիրութեան դրաբար յառաջաբա-նին մէջմեծ գովեստիւք չեշտած է հոգե-լոյս Վարժապետեան Սրբազանին ա-նունը, իրեն խնդիրը կատարած ըլա-լուն համար, մինչդեռ միւնոյն յառա-ջաբանին մէջ եկեղեցական ուղղութեամբ հանդուցեալ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին համար, որ զլաց-ած է խնդրուած տեղեկութիւնները՝ Մխիթարեան Հարց հաղորդելու։

—Եղիշէ Ծ. Վ. Բաղէշէն՝ տեղւոյն Բաղ. Ժողովի անդամներուն դէմ ցա-ւելով մեկնելը, ինչպէս գրած էր երէկ-ուան «Սուրհանդակ», բացարձակապէս սխալ է, չըսելու համար սուտ։ Բան ո-րում Եղիշէ Ծ. Վ. ո՛չ թէ Բաղ. Ժո-ղովի բոլոր անդամներուն դէմ, այլ ա-նոր երկուքին դէմ միայն — Սերովբէ Շողիկեան և Կարապետ Խաչմանուկ-եան — դժգոհած է, ինչպէս նաև երկու քաղաքացիներու դէմ — Խաչմա-նուկ Պասմաճեան և Խարով Շողիկեան —իրենց յոռի և անկարգ գործունէու-թեանը համար Ազգ. առաջն. գործե-րու մէջ, և զորս Եղիշէ Վ. մեկէ աւելի անգամներ յանդիմանած է։ Դալով Բաղ. Ժողովի միւս հինգ անդամներուն, և բոլոր քաղաքացիներուն, Եղիշէ Վ. ամենէն ալ գոհ տպաւորութիւններով բաժնուած է։

ԱՌ ՆԱԽԱԳԱՀ ԵՒ ԴԱՆՁԱՊԱՀ Հ. ՅՈՒՍԻԿ ՄԷՀՐԱՊԵԱՆ ԵՒ ԱՏԵՆԱԳՈՒԻՐ Հ. ԵՍԱՅԻ ՏԱՅՏԵՑԻ ԴԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅՆ ՅՈՌԵԼԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԻ Ս. ՂԱԶԱՐ ՎԵՆԵՏԻԿ

Այս ընդարձակ վերնագրէն պէտք է զօրութեամբ հանկնալ թէ, Մխիթար Աբբահօր Յորելեանին համար կազ-մուած է Յանձնաժողովը։

Զինք ճանչնար ո՛չ Հ. Յուսիկ Մէհ-բապեանը և ո՛չ Հ. Եսայի Տայեցին։ բայց կ'երեւակայենք իրենց գրածներէն թէ՝ չատ երիտասարդ պէտք է ըլլան, և անտեղեակ Վանքին պատմութեանը։ Որովհետեւ Վենետիկի տպեալ մեծա-հատոր գրեթէ բոլոր գրքերու ճակատը կը փայլի այն անուններով, որոնք անխտրականութեամբ մեծագումար նպաստներ ըրած են։ Վանքին ընդար-ձակ հողերու գնման հետ խառնուած են նաև Հայ անուններ։ Ձեռագիրնե-րու Մատենադարանը զարդարուած է Հայ վանքերու մագաղաթեայ ձեռա-գիրներովը, զորս հաւաքած է Հ. Մի-քայէլ վարդ. Զամչեան, իբր Հայ-վար-դապետի սքեմի ներքեւ՝ պատարագե-լով Վանքերու և Անապատներու մէջը, և այսպէս յաջողած է բոլոր ձեռագիր-ները պրպտել, և կարեւորներն՝ Վենետկոյ Ս. Ղազարու վանքը փո-խադրել։

Թողո՛ւնք Հ. Ներսէս վարդապետ Սարգսեանի դրական պրպտումներն և ձառընտիրներու կարատումները, ինչ-պէս անձամբ տեսանք Գրական Ս. Կա-բապետի Մայրավանքը, եայլն, որոց մասին Ազգը՝ չէր ներեր, եթէ Մխի-թարեան Ուխտին մատենագրական նպատակը ի նկատ չառներ։ Նոյնպէս, նուա՞ղ սեղանելի էր բարեյիշատակ Աղա Սամուէլ Մուրատի կտակին, զեղծումը, որուն համար երկար բա-նակցութեանց ատիթ եղած է Ազգին մէջ անոր պայմաններուն ճշգիւ և խղճիւ գործադրուած չըլլալուն հա-մար։

Ասանց վրայ պիտի չխօսինք առ այժմ. այլ վերոյիշեալ Կարգադիր Յանձնաժողովոյ անդամակից երկու վարդապետներու տարագրած նամակին կ'ուզենք պատասխանել։

Այդ զոյգ մը տեղեր Մխիթարեան-ները՝ առանց իրենց վանքին անցեալը ու ներկան ուսումնասիրելու, կու գան մեր Ազգին ինչ-ուզ մը ընել հետեւեալ երկու տողով.

«Խառն Ժողովն անդորրացնելու համար Յանձնաժողովն՝ իւր հրաւիրա-գիրը(Յորելեանին մասնակցելու հրաւէրն ըսել կուզէ, որ մերժուեցաւ Ազգային Վարչութեան Խառն Ժողովէն, Աբբա-հօր կողմէն տարարգուած չըլլալուն, և անդամի մը առաջարկութեամբ եղած ըլլալուն համար) սիրայօժար յետս կը կոչէ։»

Ազգին՝ որ այնչափ զոհողութիւններ ը բած է, և վեհանձնօրէն ստարած Մխի-թարեանց Վանքին, լաւագոյն չէ՞ը ըլլար որ Հ. Մէհրապեան և Հ. Տայեցի վարդա-պետները՝ փոխանակ այս տեսակ նախա-տագիրմը տարարգելու, պահանջ-ած հրաւէրը տարարգել տային Գեր. Աբբահօր, և ուղղէին Պոլիս Գումգապուի առ Ամեն. Տ. Մաղաքիա Սրբազան Պատրիարքն, գոհացում տալու համար։

Արդեօ՞ք Սեւանայ Ս. Տիրամօր վեցհարիւրամեայ պատկերն ալ՝ կար-գադիր Յանձնաժողովոյ վերոյիշեալ անդամները խնդրած են Ս. Էջմիածնէն. և Նորին Ս. Օծութիւնն ալ առանց դիւանական թղթակցութեանց նրբու-թիւններուն նայելու, մի՛ գուցէ հայ-բարար հրամայած ըլլայ Սեւանայ Անապատի Վանահօր, որ ղրկէ խնդրուած Կուսամօր պատկերն ի Ս. Ղազար։

Բայց Ազգ. Պատրիարքարանը՝ դիւանական նրբութիւնները անտես չառնելու մէկէ աւելի իրաւունք պատ-ճառներ ունէր։ և առոր համար ալ՝ ո՞վ կը հաւատար թէ Նախագահ-Դան-ձապահ և Առենադպիր վերապատուե-լիները պիտի մեղադրեն եղեր, և մենք ձենէ բան մը չենք սպասեր ըսելու ձեւով, հուսկ ապա այսպէս պաղբենթայք մը պիտի բռնեն հանդէպ Ազգային Վարչութեան։ Արդ, պատեհ ատեթ չէ՞, որ այս ըրածնուն փոխարէն, ա-կամայ գանք առաջարկել Սրբազնա-գոյն Հայրապետին, Ս. Պատրիարքին և այն բոլոր բարեսէր անձանց, որ սոյն Յորելեանի պատճառաւ ընկերք նուէրներն՝ այն ատենը միայն ղրկէին (եթէ յղածչեն արդէն), երբ Վենետկոյ այդ զոյգ մը չեշտեալ վարդապետները իրենց վերոյգրեալ ենչ-ուքը բացարձակօրէն և հրապարակաւ ետ առնել բարեհաճին, քանի որ Բէ-ղենդիսի մէջ տեսնուած յայտարարութեամբը կը խոստովանին թէ՝ Ս. Ղազարու արդի Աբբահայր Գեր. Կիւրեղեան եպիսկոպոսն ալ լուսնէսն իրենց համաձիր է։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 27 օգոստոս.—Պէլճի-գանին իտարէսինտէ պուլունան Դօնկօ Գրթասընտա Քոնկօ նէհրի մէնպար հավալիսինտէ պուլունան եէրլի ասքէրլէր արասընտա պիր իսիան զուհուր թիմիշ տիր։

—Պէլճիգա դրալը հաղրէթլէրինին Տիւնքէրքէ կէլէճէճի բիվանէթ օլուն-ուշեր։

ԲԱՐԻՍ.—Զինտէ պուլունտուրու-լաճագ ասաքիրը էճնէպիյէճինին մըգ-ասրը պիր ազ սահա ազալաճագ տըր։

—Բէյմս ճիվարընտա իճրա գըլընա-ճագ պէօհիւք մանօվրալարտան սոնրա, բէյրութ հիւթիւմէթ Մ. Լուպէ իլէ Բուս-պա Իմպէրաթօրը Հազարաթը Բէյմս չէհրինի պիտարէթ իտէճէքլէր տիր։

ԲԷՇԹԱ.—Բէյմի իտարէսինտէ միւս-թահսէմ օլուպ, Տէրսաատէթտէն Պէր-լինի ազիմէթ իսէն Մ. Ժօրժ Սթալի-տիս, եօլտա ֆիճէմէթէն վէֆաթ իթ-տիկինտէն, իճրա գըլընան մուահէնէ նէմիճէսինտէ մէրգումուն վէրէմանէն վէֆաթ իթթիսի անլայշըմը տըր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Զարիճա հաղրէթլէրինին անվալը սըհհիյէսի՝ Դամբիսէնէ ազի-մէթինէ մանի օլաճագ տըր։

ԿԷՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 28 Օգոստ. — Տէրուլէա՝ աֆվ իսիլսէ պիտէ, մէսելէքը գասիմը սիեասիսինտէն տէօնմիէճէճինի պէհան իթմիշ տիր։

—Պուլկարիսթան էմարեթի թարա-ֆընտան ազա իսիլճէճէք իսթիքրազ միւզաքէրսթը՝ կէօսթէրէն թէկմինա-թըն սաէմը քիֆաեէսինէ մէպնի, միւնա-զաթի օլմուշ տըր։

ՐՈՄԱ.— Իթալիանըն էֆիէնտի 1 յուլիսէն 10 օգոստոսա գասար օլան իսրաճաթընտա 28,768.300 ֆր. պիր ֆազլա կէօրիւլմիշ տիր։ Բէմմի բա-բօրլար՝ պազլար անվալինին էնու օլ-ուզունու վէ հասըլաթըն պիրինճի նէվինտէն պուլունճաղընը նաթրզ տըր։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺՈՒ.

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

45 րդ դարեշրջան

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին, նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական բարոյական և գիտական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին և այլն օգ-տակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ Մխիթարեաներէ և վիճակեալ արտաքին ուսուցիչներէ. այս վերջինները անցեալ շրջանին մէջ 15 էին թուով։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ ազգի եկեղեցական դպրոց-ներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Բէալշուլ դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը մեր ազգայնոյ պիտոյից։ Վարժարանս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ և առանց դժուարութեան ընդունուիլ ի Բանկալթի Ներսիսեան ազգային դպրոցը։ Եւ կամ դիմել հետեւեալ հասցէին.

Հ. Գաբրիել Վ. Մէնէվիչեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. Gabriel Dr, Ménévichian
Constantinople, Pancaldi
5—15

ՊԱԼԳԱՆ

ԱՍՓԵՆԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէջ իւր իբրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ.	19,534,276
» » եանկին » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Եւ՛ Ե-ԷԲԵՌԷ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիւ չէրթիթ իլէ սիկուրթա ադա իտէր

Եանկիոն ֆոբլը հէր նէվի պէնա վէ էշկա իւղէրինէ սիկուրթա ադա իտէր։

Նոբելյոն ֆոբլորբնո ֆոբլը մալ, եվրոպը նագիտիչ վէ վալոր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսէտարական՝ 1896ական 18½%, 1897էէ 18%, 1898էէ 18%, 1899ական 16% թէմէթթիւ թէվզի իմմիշ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթէ Դրէտի Լիոնէ, Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Սօֆիատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստահա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ահէնթլէր արանըլըյոր։ Թիւրքիա իչիւն ումումի ահէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէկպանի սոդագ, Ճէլտիրան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիչ.— Ա. ԿԻՐԵԳԵԱՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԵ

Սիրքէճիէ քահին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատնական պէրի կէօսթէրտիկի ինթիգամ վէ արդգաթասան վէ ինկար օլընան քեսֆիէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն ոլայը չէհրիմիղին էն մուքէմմել էճզախանէի օլուպ, տիկերլէրինէ նումունէի ինթիսալ օրմագ չէրէֆինի ինրագ իմմիշ տիր. պու արգգաթ վէ ինթիմամա մունդամ օլան թէհարթի վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ սոլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընամագ մէվզուատն պայլըճասը տիր. ամմինին մէսէլէսի վէ տէվիտրը բէսմիյէնին տախի մուսատատգ օլաուղը իւզրէ պուրասա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիսի պիր թէէսիսատէն պէլքէնիլէն չու խրատէմթը մուսթահսէնէյէ պիր իլավէվէ ինանիյէթքարի օրմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսատէն չիմտիկ պիր իլավէվէ ինանիյէթքարի օրմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսատէն ինթիհալը մէնֆաաթատան զիյատ հէմճէնմնտէ խրատթ կիսի պիր ֆիքրը ինանիյէթբէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իտիլմիշ օլաուղը տէրեալ թայնէն իտէր, իչթէ չու թասատ օլընան հիմմէթը մարուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագդրատա գաթի տէրէճաթ իտէրէք, պու կիսնքի մէրթեկէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւգանէ տէ էրպաղը միւբաճաաթըն մէնհուսիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ սթրպպանըն տախի խօշնուտիտինի ճէլալ էյլէմիշտիր։

Մէգքիւր էճզախանէտէ քեսֆիէի իլէլ վէ էմրագտա քէսպը իլմիտասը թամ էյլէմիշ մէշարիրը սթրպպա հէր կիսն էվգաթը մուայէնէտ հաղը պուլունաբգլարը կիպի վիւքիւր ու իւնասէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ արը. էճզախանէտէ պուլընան այէաթ վէ էտվաթը ֆէնհիյէնին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիմէյէ չայան օլան (Թանսիլիանէ) իսէ ճանիպը հիւքիմէթը Սենիյէտէն էվրօբատա ատգուղ սէնէ թանսիլ իմթիրիտիքքէն սօնրա իւգ ատֆա օլարագ քիմիակիր տիլօմասընը իհրաղ իլէ չէհրիմիղէ ավէտէ իմմիշ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինէ Տօքթօր Ամմա Հիւսէյին պէյին եէար իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէյնը թանսիլտէքի իգթիտարը պուրաճա նասը մալում իսէ, էվրօբաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տը, մուամիլէյին պէտնը ինանատա միհթաճը թանսիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահլիլ աթըպպանա իհղար վէ պինայէն ալէյհ ամբպպայի մուամիլէյհիւմին իլէրինի պիր զաթ տահա թէսիլ իմմէքտէ օլաուղը կիպի մէրի օլան մատկնի նէպպաթի հէր նէվ մէվատը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտ թահլիլ վէ իհղար իմմէքտէ տիր։ 8—4

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւամիլէյհ՝ օն պիր սէնէ մուգատատ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէյէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իմմիշ, վէ զայրէթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւանիւ թէվէճճիւհ վէ էնիկէթինի գազանմը, էրպապը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի սընրի տավ վէքիլէրինատէն մատրուֆ պիր զաթ արը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհատ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը այլզ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապալ իյլէր։

Տավալարը հագգընատա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրէ պէյանը բէյ վէ իմայը մալիւմատան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարատան բէչին իւճբէթ ալմասընը կիսի, բէք չօղալրընդատ սուլէտն թէսվիյէտէ գուսուր էյլէմէգ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եաղբնանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէիանէսի՝ Գալը Սէի ճատէսինտէ Մուսուլ խանընատա 6 վէ 7 նումէրօլը օտալար արը։

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸ՞Զ

Աղընդրը զօգմասընը, տիչէրինդին խասալղատան քիւլիէն արի գալմասընը արզու իտէր իսէնիդ Պաղչէ Գաբուսընատա Նիղամիէ գարագօլը գարչու քէօչէսինտէ 1 նումէրօլը մահալը մասուսատա տիչ Թապիսի

ԽԱՉԻԿ ԺՄԱԿՈՅԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

պուլմալըսընը։

Մուսիւլէյհ Մէքթէպի Թրպիէի Շահանէյէն մէդուն օլուպ, հիչ պիր աղրը հիսս իթիրմէքքինին տիչ չէքմէքտէ մուճիսի պուլունընը պիր իլան իլէ եաղընը իբի ակիատա էն չէտիտ տիչ աղրըլարընը քէսմէքտէ, «աքօրբիթ»կիպի հէր նէվ տիչ էթի խասթալքարընը թէտաւի իմմէքտէ էֆէնդին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատ ալէմթար իլէ տիչ տօլըրմադատա տը։

Էնվայի թագմա տիչ վէ չէնէ իմալընատաքի մէհարթի քեսմիրէսի ուսում միւֆէրիլէրինին հիւանիւ թէվէճճիւհինի ճէլպ իմմէքտէ տիր։

• Ճուսատա կիւնէրի մուայէնէխանէտէ բազար կիւնէրի տէ կէտիկ Բաչատա Համամ ճատէսինտէ, 15 նումէրօլը խանէսնէ միւբաճաաթ իտէն ֆուգարայը մէճճանէն թէտաւի իտէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11ետն սօնրա հէր վագթի խանէսինտէ պուլունուր։

ԳԻՍԱԿ

Մարգարիտ գօնկան օրբրա

ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻ

Առաքել էֆ. Գաբրիէլեանի սենեակը ՄԷՐՃԱՆ, ԵԱԼՏԸԶ ԽԱՆ, ԹԻԻ 10

Գին 5 գան.

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԷԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրագ գալէմի խիւէֆաարընատան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ Նօթա վէ Ֆէնտի մուսիգի մուալիմի Զուլհանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օն պէշ կիւնատ պիր՝ մահնթազամէն նէչր իտիլմէքտէ օլան էգհարը մուսիգի եաթսատ մինթէգրպ չարը վէ գանթօ նօթասընըն իքինճի ֆօրմասը նէչր իտիլմիշ տիր։ Պիրէրթանէ էտմմէկէրինի հավէսքեարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուխթի Պաղը Սէի ճատէսինտէ 22 նումէրօլու Իսթանպոլ քիւթուպխանէսի, Մէրճանտա սաչը Եղիա էֆէնտի վէ Էսկի Զաղթիեէ ճատատէսինտէ Սէֆա Ֆօնօկրաֆիանէսիյէ սաիր մահէլէր տիր։

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՎԼԻՅԷ քեաղըտլարը եալընը սիկարա մէրագլըլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քեաղըտլարընն ֆէվզէլատէ միւէսսէրլիյէթի մուգալիտլէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլաղընատան, գարագլարընն տէրունինտէքի «էֆէր մէրճնի վէ ալամէթի ֆարբգաը սայիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ լընը։ 36—56

عافیت صلبری

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պնդութեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետևանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետև, բնական դէմ, օրերով սոսմոքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնունդ տալու. ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականեն և սխորմակի պակսութիւն, գլխացաւ ու պոռոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, սեռատենութիւն (պասուրոյմախի ուռեցք, խիթ (սանոնը), սիրտ խառնուելու, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Գօլօլեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական ժողովէն արտօնուած «Աֆիյէթ» դեղահաներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ անտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և ստամքն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոնց կանոնաւոր և բնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըղալ օղլու Ասբր դեղարան։ Կը ծախսուի նաև Պահէֆ Գարու Քիւչիւքեան-Մխքճեան և Մէրճանէթեան դեղարանները և Դալաթիա Մատէլայի դեղարանները։

ՏՈՒՓՔ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Գաւառներէն մնծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ

127, ԻՍԹԱՆԳՕԼՅԱ. ՄԱՀՄՈՒՏ ԲԱՇԱ ՃԱՏՏԷՍԻ, 127,

Բէսէրիմտէն մէվրուս պիր սանատթը թէրագդեաթը ֆէնիեէ իլէ միւթէնասիպ պիր տէրէճէեէ ալէա խուսուսընտա սօն տէրէճէ չալըշարագ իմալընա միւվաֆֆէգ օլաուղըմ պուեալարը էն զիեատ իսթիմալա սալին պիր հալէ կէթիրիսիմ վէ միւթէբրիւէրիմին ճէլալը խօշնուտլարը զըմնընատա զայէթ էնվէն պիր ֆիյաթ իլէ մէվզուը ֆիրուխթա վաղ էյլէմիմ։ Պոյամը թագլիսէն բազարը բէվամա չընդարբլան սախթէ պոյալարա սրտանմամասընը թավսիյէ իտէրիմ։ Տիւքքեանընտատա ՍԱԶ վէ ՍԱԳԱԼ պոյալարը հէր նէվի սաթըլը։ Սակ վէ եուսատ սապալընը պուեամագ արզու իսէն զէվանի տոգատան պէշ սէնէլիք պիր սաեն մանուալը օլան պու պուեատան իսթիհմալ իտէճէք օլուրսա մէնհուն օլաճակընը պէեան էյլէրիմ։ Սընհանթէ գանիլիէն մաղարանը օլմասընը կիպի թաշրատան տախ տօղրուտան տօղրուտա մաղազամըզա միւրաճաաթի օլունուգտա, սրտարբչ իսիլէճէք պուեալար սուհուլէթլի կէօնտէրիլիր։ ԹԱԳԼԻՏԻՆՏԷՆ ՍԱԳԻՆԸՆԸԶ

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՃԻՑ

ԱՄԷՐԻԿԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՀՈՒՐ ՏԻՔԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէգքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ՝ միւքեմֆիրընը, HORS CONCOUR

բէգալէմսիզ դաղանմը արը։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գառար էմսալընա թէվֆիֆիւգ իտէր

Թիւրիա իչիւն եէկեանէ անէնթասը Յ. Կ. ՄԻԱՆԵՍԱՆ Էվլատարը

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլատա, Պահէֆ Գարտօսընատա, Համիտիյէ ճատատէսի, Ն՝ 7 Թրամաէյ խանթը իւզէրինտէ

ՇԻՒՊԼԷՐ Իզմիթատ, Սիլիվրիսի, Աֆիոն Գարահիսարատա վէ սաիրէ

Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԴԷՐՆ

1851 TORONTO LONDON WESTERN

ԲԱՐԼԱՄԷԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍԷԼԻ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թաղմին օլունան դիյանթարընն մէճմուի	ֆունկ. լիրա	6,000,000
Մէլճուտ ադէյ վէ հասրլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէսիսէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրլիւմումիսի. ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահէֆ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարատա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տը

ԻՄԹԱՆ.— Շէհրիմիզին էն մասարուֆ Ֆրանսզ վէ Սլաւն գումբանիալարընն սէրմայէսի հասրլաթընա նիսպէթէն 100% օլսուղը հալէ Ուէսթբրընքի 125% տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթբրընի բագիպլէրինէ թէգիւվվիւգ իմտիրմէյէ էն պէօյիւք թէէսիսնամթ տը։

Հէր չէյտէ մուհաֆազաի սբհէթէ չալըշբալընը կիպի, սիկարա քեաղըտլարընն տախի նաֆի օլմալարընա իմթինա էտնիպ։ ՏԻՒՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԳԱՊԸՐ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քեաղըտլարը թավսիյէ իտէրիզ։ 30—50

ԻԼԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՆՈՒՑ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Գայսերիէ Ս. Կարապետ վանքը մրզուտա, 1888 թարիխնտէ թէէսիս իմմիշ օլաուղում կիճէլի կիւնտուլիս մէքէպ, ան տէրթթ սէնէտէն պէրու ալէթ թէվլալի տէվամ իտիպ, էլնէվմ մէքթէպի ալի մէվզինի ինրագ, վէ չիմտիեէ գառատա միլլէթէ 43 նէֆէր մուհնթէէն թալէպէ թագտիմ իմմիշ տիր. պունդանդարատան պաղըլարը՝ Խոթանպօլ, Բարիզ վէ Պէյրութատա թէսպապէթ, վէ մաքինէթլիք ֆէնէլէրինդն, պաղըլարը տախի մուալիմիլիք, թիճճարլըգ վէ սաիր սէնատէլար իմթիազ իմմիշլէր տիր։

Մէքթէպիմիզդէ թէտրիս օլունան լիսանլարլա իլիմ ու ֆիլոսոֆա տաիսէքիլէր տիր։ Օսմանլը, Էրմէնի, Ֆրանսզ վէ Ինկիլիզ լիսանլարը, մէզհէպ տերսլէրի, թարիխ, ճօղրաֆիա վէ սաիրէ։ Մէկտաբի իլմի հուգուգ, ուսուլի տէֆթէրէրի իլմի պրհէթ, իլումը թապիսլէտ վէ բնագիսլէ մա թէկերրուաթ վէ բէտ տէրսի (գարա գալէմ, եազը պօեա)։

Պիր չօճուգ իչիւն սէնէվի իւճբէթի թանսիլիյէ 11 սաաթ լիսի օսմանի օլուպ, 5½ լիրասը սեպտեմբեր իպթիտասընատա, վէ 5½ լիրասը տախի մարտ իպթիտասընատա բէչին խթիֆա օլունուր, եալընը պիր անֆա իչիւն տիբանուլիսկէ նամը իլէ եարբմ լիրա ալընը։

Հէյսէթը թէարիսիյէտիպ միւսթահսիս զէվաթատան ինթիհասպ իտիլմիշ օլուպ, հէր պիրի քէնտինինէ թէվզի օլան չիսպէի մանսուսատը թավսիյ իտէր։

Թաշէպէնին եալընը եանթագ դուսպա չամաչբր կիպի մէարիֆը չանսիեէլէրի քէնտիլէրէ ատա տիր։ Քիֆթագ, քեազրա գալէմ կիպի լէվազիմ, մէքթէպ թարաֆընատան վէրիլիր։ Ուզագ չէհիրլէրտէն կէլէն թալէպէ՝ սէնէվի թաթիլ էտմէնը իսթէրլերսէ Ս. Վանքատա կէչիրէպիլիրլէր, վէ պունդան զանգարիլիրնէ էտիլմէյէ հէր պէրու գարաճիյէր։

Մէքթէպիմիզդէ օն պէչինճի տէվրը սէնէվիսի իչիւն սեպտեմբեր 3է թէսսաուիֆ իսէն բազար էրթէսի կիւնիւ պաշլանաճագ տը։

Առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ
ՏՐԴԱՆ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ

1901 Յ-ին 25 Դ-ին

Հրատարակեցաւ

ՓԻԼԻՍՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ

Հոգեբանական Վէպ

Հեղինակ Բօլ Պուրէլ

Թարգմանեց Օտնէ Զէյթրէ-Սարգ

Գին 6 ղրուշ

340 էջ ութածալ

Վստահ ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով հանակրելի թարգմանին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, օրու համար հեղինակին և թարգմանին անունները արդէն գրաւականներ են։

ՏՕՔԹՕՐ ԶՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուամիլէյհ փարիսատ միւտատէթը մէտիսատ էմրագը տախիլիէ վէ սատալէ քէսպի իսթիսատ իլէյուսպ սարա է ըսբաղմօս, իսթէրիք, եարբմ պաշ ադրրը, նիզրիլ, ուդգուսուղլուգ, ուդգուտա կէշինմէք, չօճուգլարըն իտարատ թուսամամալարը վէ էնվան սինիրիսատ թալբգլարընը էյլէկիրիք իլէ թէտավի իյլէտիլի կիպի միտատ սուլարը, վէ միտատ սուլտանը արթմասը վէ էքսիլմէսի, պաղրբատգ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիւճիւմէք էմրագը տախիլիէի սաիրէի ֆէնտը թրպպրն էն սօն քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիսն սապահատան էօյլէնէ գառար իստանպօլատա օղճիլէր պաշընտա (Պաղալիա) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրքեի) էճզախանէլէրինատ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատատէի քէպիրատ Օտիսն թէսթրօսու գարչուսընատա 165 նումէրօլու Մուայէնէխանէի խուսուսիսինատ միւբաճաաթի իսէն խասթէկկանը գառալ իյլէր։

Մուայէնէխանէի խուսուսիսինատ հէր նէվ թէտաւիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէսսու մէվճուտ տուր։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷՔԵԱՐ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (45)

ՄԻԻՐԷՊՊԻՅԷ

10

Ամուճա պէյ պիր աղ հիատէթլէ։

—Եօգ պէն էօյլէ իհտալը, բէմզլի, քինաեէլի, իբի իւչ մանէալը սէօղ իսթէմմ, սէօղիս սօս տօղրու սէօյլէմէլի, սէնճէ գաթիյէէն մալիւմ օլան չէյ նէ իմիշ պագալըմ։ օնը անլամ՝։

Մասրի ագչամատան պէրի միւսպիրանէ սավրանմագ իչուն վէրմիշ օլուուղը գարարը քիւլիյէն խիլաֆընա օլարագ, զայրը իրատա պիր հալտէ։

—«Իչկիւլի Թէրազի սենկիլտէր» տէրլէր, պու մէսէլ Թէվֆէքլի իճատ օլունմամըշ, իչթէ չմտոն սիպտէ կէօրիւսիւեի կիպի մէվզբի թաթպիգի չօգ օլուեոր։

Ամուճա պէյ իթիտալը տէմնի զայրէ իտէրէք։

—Իչկիւլի Թէրազի պէն էօյլէ մի։ Եա սէն նէ՞սին ատատա չաչկին դանթար։..Սէօյլէտիեին սէօզլէրի պիր տէֆա վէզն իտիեօրմընը։ պէն տիւն կիճէ միւրէպպիյէէն գաբուսընա կիտուպ տէ սէվվիւլի Անժէլիմ պէն կէլտիմ, աչ գաբուեը, էօթէքի պուտալար ուեեուտալար։» սէօզլէրինի նէ՞ մագսէտ իլէ սէօյլէմիշ օլաուղընը նասը լ «էքսբրիլիքէ» իտճէքքսին պագալըմ։ Սատրի հիտատէթնատէն մօրարարագ։

—Բէք սատ պիր սուրէթլէ...

Նասը լ։ Նէ կիսի մէսէլա։..

—Իչթէ սանա պիր «էքսբլիքասիօն» Անժէլի սէվիեօրում։՝ պու սէօզ պու իթիրաֆ քեաֆի տէեի՞լ մի։՝

Ամուճա պէյ՝ քէմալը չիտատէլէ եէրինատէն ֆբրլաեուպ գօլարընը կէօքսինէ գալուչտուրարագ։

—Մատամ քի պանա գարչը պու իթիրաֆը իթմէքտէն չէքինմէեօրսը..Ճ էօյլէ իսէ աչ գուլագարընը... էյի տունէ... «պէն տէ սէվիեօրում» իչիթտին մի։՝

Օ էտնատէ Շէմի աղաճլարընն ատրասընտան թօր կիսի մէյտան ատրլարագ, ամէչ քէսիլմիշ պիր չէրէ իլէ։

—Պէն տէ սէվիեօրում։՝։՝... տէտ։

Պու ատատպ իթիրաֆատը միւթէագդպէն, չու իւչ բէգբպը մէճճուն պէյնինտէ հէյպէթլի պիր սիւքիթ հիւքիմէթրմա օլաու։ Իւչիւտ գօլլարընը չարբասթլամասընա կէօքսինէ գավուչտուրմուչ մուհագգբրանէ պիր նաղար, թէէտիտքեարանէ պիր թավ իլէ պիրպիրլէրինի սիւղիեօրլար իտի։ Ամուճա պէյին իբի բէգբպինէ գարբը պաչտան աեաղա, աեագտան պաչա տօղրու իսթիեիֆի իլէ կէօզ կէզտիրէրէք պաչ սալլամասընը, թէէսիրը հիտատէլէ կէօզլէրի պէօեիմիչ, գանպուրուտա հալը սալիսինանէն զիեատ գապարմըշ կիսի կէօրիւնմէսի՝ քէնտիսինի ըրիշքավէրը մուգալէտին օլաճագ պիր չէքէլ գօյմուչ իտի։

(Տէլոֆ)

ՄԷՔԵԱՔԻՊԻ ԹՔՊՊԻՅԷՅԻ ՇԱՇԱՆԷ

ՍԷՐԻՐՍԱԹԸ ՃԻԼՏԻՕԷ

ՎԷ

ԷՅԹԷՆՃԻՅԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ցրտնա Տէրէ լէ Ցրէնդէ խոռնլէբէլրը ճէմբէրէրի աղչէ մոռիպդէբէնդէն

ՏՕԳԹ, ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճուսատա իրթէսի)	կիւնէրի սատթ
Բաղար իրթէսի)	9 տան
Զարչէնպէհ)	10½ գառար
Բէնչէնպէհ = սապահատան	6յա գառար
Սալը = սաաթ 7ետն	10½ա գառար

Իսթանպօլատա, Ճուղալ-օղլունատա Իրան սէֆարէթխանէսի դուբպինատ Շեբլիք էֆ. ասգաղընընատաքի 18 նումէրօլը խանէսինտէ

խասթա գապալ իտէր